

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Úřad práce jako plátce nepojistných systémů sociálního zabezpečení

Předkládá: Bc. Eva Ledvinová

Vedoucí diplomové práce: Bc. et Mgr. Ilona Kostadinovová

Zadávací list

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Úřad práce jako plátce dávek nepojistných systémů sociálního zabezpečení“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

.....

Bc. Eva Ledvinová

V Plzni dne 13.4.2020

Ráda bych poděkovala mé vedoucí práce Bc. et Mgr. Ilona Kostadinovové za její rady a čas, který mi věnovala při řešení dané problematiky. V neposlední řadě také děkuji všem ostatním, kteří mi věnovali svůj čas, práci si přečetli a sdělili mi své názory.

Obsah

1. Úvod	8
2. Úřad práce.....	10
2.1 Vznik Úřadu práce	10
2.2 Úlohy Úřadu práce.....	11
3. Sociální zabezpečení.....	14
3.1 Systém sociálního zabezpečení v ČR	16
3.2 Počátky sociálního zabezpečení.....	17
3.3 Vývoj sociálního zabezpečení v ČSR v letech 1918 – 1938.....	18
3.4 Vývoj sociálního zabezpečení v letech 1939 – 1948	20
3.5 Vývoj sociálního zabezpečení v letech 1949 – 1989	21
3.6 Vývoj sociální zabezpečení po roce 1989.....	22
4. Dávky hmotné nouze	24
4.1 Životní a existenční minimum	26
4.2 Zvýšení částky životního minima o dietní stravování	28
4.3 Příspěvek na živobytí.....	29
4.4 Doplatek na bydlení	32
4.5 Mimořádná okamžitá pomoc	34
4.5.1 Vážná újma na zdraví	36
4.5.2 Vážná mimořádná událost.....	37
4.5.3 Nezbytný jednorázový výdaj	37
4.5.4 Nezbytné nebo odůvodněné náklady spojené se vzděláním	38
4.5.5 Nezbytné nebo odůvodněné náklady spojené s předměty dlouhodobé potřeby	39
4.5.6 Ohrožení osoby sociálním vyloučením.....	40
5. Dávky státní sociální podpory	40
5.1 Přídavek na dítě	42
5.2 Příspěvek na bydlení.....	43
5.3 Porodné	46
5.4 Rodičovský příspěvek.....	47
5.5 Pohřebné	48
5.6 Dávky pěstounské péče.....	49
5.6.1 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte.....	52
5.6.2 Odměna pěstouna.....	52
5.6.3 Příspěvek při převzetí dítěte.....	53
6. Dávky pro osoby se zdravotním postižením.....	53
6.1 Průkaz osoby se zdravotním postižením.....	54

6.2 Příspěvek na mobilitu	55
6.3 Příspěvek na zvláštní pomůcku.....	55
7. Příspěvek na péči	56
8. Sociální zabezpečení v Německu.....	59
8.1 Rodinné dávky v Německu.....	61
8.1.1 Přídavek na dítě	61
8.1.2 Sociální příplatek na dítě	62
8.1.3 Rodičovský příspěvek.....	63
8.2 Pohřebné	64
9. Závěr.....	65
10. Resumé	67
11. Seznam použitých zkratk	68
12. Zdroje.....	69
13. Příloha.....	72
13.1 Žádost o příspěvek na živobytí	72
13.2 Prohlášení o celkových sociálních a majetkových poměrech	76
13.3 Doklad o výši měsíčních příjmů	78
13.4 Informace o užívaném prostoru	80
13.5 Žádost o doplatek na bydlení	82
13.6 Žádost o mimořádnou okamžitou pomoc	86

1. Úvod

Cílem mé práce je analýza platné právní úpravy a jejího historického vývoje a následné zhodnocení a porovnání s právní úpravou v Německu. Tato práce má popsat všechny nepojistné sociální dávky, které vyplácí úřad práce, a které slouží k pomoci s úhradou základních životních potřeb jednotlivcům, dětem a rodinám. Toto téma je mi blízké, protože jsem pracovala 2 a půl roku na Úřadu práce, kontaktním pracovišti Plzeň – město, na oddělení hmotné nouze. Pracovala jsem na pozici sociálního pracovníka a mým úkolem byla sociální práce s klienty dávek hmotné nouze, posouzení jejich životní situace, ale také příjem žádostí, jejich následné zpracování, vyhodnocení nároku na dávku a v poslední fázi výplata dávek. Každý sociální pracovník na úřadu práce má své klienty a s těmi vede pravidelnou sociální práci. Já jsem měla na starosti přibližně 50 klientů, se kterými jsem pracovala.

Kontaktní pracoviště úřadu práce v Plzni vyplácí všechny dávky, které ve své diplomové práci uvádím, tj. dávky státní sociální podpory, dávky hmotné nouze, dávky pěstounské péče, dávky pro osoby se zdravotním postižením a příspěvek na péči.

V první části mé diplomové práce se zabývám vznikem úřadu práce a jeho úlohami. Úřad práce v České republice vznikl v roce 1990 přijetím zákonného opatření předsednictva ČNR č. 306/1990 Sb., o zřízení úřadů práce. V roce 2011 se zásadně změnila organizační struktura a vznikl úřad práce, tak jak ho známe dnes. Změny vycházejí ze zákona č. 73/2011 Sb. Úřad práce je správní úřad s celostátní působností v čele s generálním ředitelem, nadřazeným správním orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Tato kapitola se dále věnuje úlohám úřadu práce, které jsou stanoveny v §4 zákona č. 73/2011 Sb.

V další části mé práce popisuji komplexně sociální zabezpečení a jeho vznik. Počátky sociálního zabezpečení sahají až do starověku. Dále pokračuji vývojem sociálního zabezpečení v ČSR v letech 1918 – 1938, v letech 1939 – 1948, v letech 1949 – 1989 a v poslední části této kapitoly vývojem po roce 1989.

Další část mé práce se zabývá jednotlivými dávkami nepojistného charakteru. Nejdříve charakterizují dávky hmotné nouze, jejich typy, využití a způsob výplaty dávek. Dále popisují dávky státní sociální podpory a zabývám se

jednotlivými druhy dávek. V neposlední řadě se zabývám dávkami pro osoby se zdravotním postižením a dávkou příspěvek na péči. Důležitý rozdíl mezi dávkami hmotné nouze a dávkami státní sociální podpory spočívá v tom, že klienti pobírající dávky v hmotné nouzi jsou povinni každý měsíc docházet na příslušný úřad práce, na oddělení hmotné nouze a dokládat rozhodné skutečnosti za předchozí měsíc nezbytné k výplatě dávky. Oproti tomu osoby, které pobírají dávky státní sociální podpory, přichází na úřad práce, oddělení státní sociální podpory, jednou za tři měsíce a dokládají rozhodné skutečnosti za předcházející čtvrtletí. Další rozdíl spatřuji v tom, že klient hmotné nouze má po celou dobu výplaty dávek stanovenou sociální pracovníci, která s ním vede sociální práci každý měsíc. Klient státní sociální podpory nemá stálou pracovníci a každé čtvrtletí se jeho případem zabývá někdo jiný.

V poslední kapitole mé práce chci poukázat na rozdíl mezi sociálním zabezpečením v České republice a Německu. Cílem sociálního zabezpečení je umožnit těm, kteří mají nárok na dávky, vést život, který odpovídá důstojnosti lidí. V Německu jsou poskytovány rodinné dávky, které zahrnují přídavek na dítě, sociální příplatek na dítě a rodičovský příspěvek.

2. Úřad práce

2.1 Vznik Úřadu práce

Úřad práce v České republice vznikl v roce 1990 přijetím zákonného opatření předsednictva ČNR č. 306/1990 Sb., o zřízení úřadů práce. Úřad práce se stal základním článkem služeb zaměstnanosti v České republice a byla na něj přenesena působnost ve věcech pracovních sil, která do té doby příslušela okresním národním výborům. Poté dne 1.2.1993 vstoupil v účinnost zákon o zaměstnanosti.

V roce 1990 bylo na území České republiky 76 úřadů práce ve všech okresech a v hlavním městě Praha. V roce 1996 jich bylo 77, protože vznikl nový okres – Jeseník. Další změna nastala v roce 2003, kdy bylo 14 úřadů práce pověřeno výkonem činností krajských koordinátorů pro realizaci státní politiky zaměstnanosti v územním obvodu kraje. Poté, v roce 2004 došlo ke změně systému státní sociální podpory a úřady práce převzaly agentu státní sociální podpory od obcí s rozšířenou působností, kromě Prahy. V Praze došlo ke k té samé změně až v roce 2009.¹

Významná změna přišla v roce 2011, kdy se zásadně změnila organizační struktura a uspořádání úřadu práce. Změny vycházejí ze zákona č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a vzniká podle tohoto zákona úřad práce jako správní úřad s celostátní působností v čele s generálním ředitelem. Nadřízeným správním úřadem se podle toho zákona stává Ministerstvo práce a sociálních věcí.² V úřadu práce dále působí 14 krajských poboček v jednotlivých krajích a podřízená kontaktní pracoviště. Úřad práce rozhoduje ve správním řízení v I. stupni a o odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce rozhoduje Ministerstvo práce a sociálních věcí.

¹Úřad práce ČR: *Historie Úřadu práce ČR* [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/historie>

² Zákon č. 73/2011 Sb.

2.2 Úlohy Úřadu práce

Úřad práce České republiky se skládá z generálního ředitelství, krajských poboček a pobočkou pro hlavní město Prahu. Součástí krajských poboček jsou kontaktní pracoviště. Úlohy Úřadu práce jsou stanoveny v §4 zákona č. 73/2011 Sb., zákon o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, a plní úlohy v oblastech:

1. zaměstnanosti
2. ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele
3. státní sociální podpory
4. dávek pro osoby se zdravotním postižením
5. příspěvku na péči
6. pomoci v hmotné nouzi
7. inspekce poskytování sociálně-právní ochrany
8. dávek pěstounské péče

Mezi úlohy generálního ředitelství se řadí:

1. kontroluje a řídí činnost krajských poboček Úřadu práce ČR,
2. metodicky koordinuje a usměrňuje výkon krajských poboček,
3. zabezpečuje metodické řízení a koordinaci, financování opatření a nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti,
4. řídí Evropské služby zaměstnanosti EURES, zastupuje Českou republiku ve Světové asociaci veřejných služeb zaměstnanosti a ve výboru EU
5. organizuje a zabezpečuje v součinnosti s dalšími složkami státní správy poskytování investičních pobídek,
6. uděluje a odmítá povolení fyzickým a právnickým osobám ke zprostředkování zaměstnání, vede evidenci agentur práce a kontroluje jejich činnost
7. spolupracuje na přípravě národních a systémových projektů fondů EU
8. stanoví zásady řádné správy a nakládání s majetkem, ke kterému má svěřenou pravomoc k hospodaření, zajišťuje investiční činnosti,

9. plní úkoly v oblasti krizového řízení, řízení rizik a bezpečnosti

10. zajišťuje interní audit,

11. zajišťuje úkony v oblasti vzdělávání zaměstnanců a personalistiky³

Krajské pobočky Úřadu práce jsou organizačními útvary a plní v rámci kraje zejména tyto úlohy:

1. vytvářejí ve spolupráci s kontaktními pracovišti podmínky pro provádění státní politiky zaměstnanosti a činnosti v rámci zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, zákona o státní sociální podpoře, zákona o pomoci v hmotné nouzi, zákona o sociálních službách a zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením,

2. spolupracují při zabezpečování zaměstnanosti, mobility pracovních sil, rozvoje lidských zdrojů a sociální ochrany s územními samosprávnými celky a jejich orgány, sociálními partnery a organizacemi zaměstnavatelů,

3. podílí se na realizaci projektů, pro které je Úřad práce ČR příjemcem nebo kde jsou krajské pobočky zapojeny do realizace národních a systémových projektů, pro které je ministerstvo příjemcem,

4. zajišťují agendu ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele v rámci kraje,

5. soustavně monitorují a vyhodnocují situaci na trhu práce a přijímají opatření na ovlivnění poptávky a nabídky práce, vedou evidenci volných pracovních míst,

6. zprostředkovávají zaměstnání uchazečům a zájemcům o zaměstnání, poskytují fyzickým osobám a zaměstnavatelům poradenské služby v oblasti volby či změny povolání, dalšího profesního vzdělávání, informační a další služby vymezené zákonem o zaměstnanosti,

7. zajišťují rekvalifikaci uchazečům a zájemcům o zaměstnání, osobám na pracovní rehabilitaci a poskytují služby pracovní rehabilitace,

8. zabezpečují uplatňování nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, poskytují příspěvky z prostředků na aktivní politiku zaměstnanosti, zabezpečují výkon

³Úřad práce ČR: *O úřadu práce ČR* [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/o-uradu-prace>

agendy plnění povinného podílu zaměstnaných osob se ZP a podpory zaměstnání osob se ZP,

9. zajišťují výplatu nepojistných sociálních dávek, podpor v nezaměstnanosti a příspěvků APZ,

10. zabezpečují výkon agend zahraniční zaměstnanosti, zaměstnávání občanů ČR v zahraničí, zaměstnávání a evidenci občanů EU a cizinců v ČR,

11. zajišťují výkon agendy podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci, nepojistných sociálních dávek, povolování výkonu činnosti dítěte,

12. zajišťují agendu inspekce sociálních služeb,

13. zajišťují agendu dávek pěstounské péče dle zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

Mezi úlohy kontaktních pracovišť v oblasti zprostředkování zaměstnání, evidence uchazečů a zájemců o zaměstnání patří:

1. sleduje databázi a podává informace o volných pracovních místech a aktualizuje je, a zároveň aktivně vyhledává informace o volných pracovních místech,

2. vede evidenci uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání,

3. rozhoduje o nezařazení do evidence uchazečů o zaměstnání a o vyřazení z této evidence,

4. vydává a ověřuje správné rozhodnutí v oblasti zprostředkování zaměstnání,

5. vyhledává uchazečům o zaměstnání včetně zdravotně postižených vhodné pracovní uplatnění; v této souvislosti spolupracuje s oddělením zaměstnanosti krajské pobočky,

6. projednává s uchazeči včetně zdravotně postižených možnosti pracovního uplatnění na společensky účelných pracovních místech, při veřejně prospěšných pracích a jedná s nimi o možnostech rekvalifikace a provádí v těchto oblastech průzkum zájmu uchazečů,

7. podílí se na realizaci opatření a nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, provádí výběr uchazečů v rámci realizace jednotlivých nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti,

8. ve spolupráci s krajskou pobočkou se podílí na sociálně právním a profesním poradenství v oblasti zaměstnanosti,

9. vypracovává a sjednává individuální akční plány.⁴

Kontaktní pracoviště plní v oblasti nepojistných sociálních dávek úkoly správního orgánu prvního stupně dle zákona o státní sociální podpoře, zákona o pomoci v hmotné nouzi, zákona o sociálních službách, zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a zákona o sociálně-právní ochraně dětí zejména tyto úkoly:

1. rozhoduje ve správním řízení o přiznání příslušné dávky,
2. vede evidenci žádostí o dávky v informačním systému, zpracovává údaje potřebné pro rozhodování o dávce do informačního systému,
3. rozhoduje o případných námitkách účastníka řízení, předává nadřízenému orgánu odvolání, pokud ve své kompetenci neprovedl autoremeduru,
4. zpracovává řádné i mimořádné výplaty dávek,
5. provádí exekuce z přiznaných dávek,
6. vyřizuje agendu posouzení zdravotního stavu pro účely nepojistných sociálních dávek
7. zajišťuje agendu dávek pěstounské péče.

3. Sociální zabezpečení

„Sociální politika představuje cílevědomou činnost subjektů směřující k vytvoření podmínek pro všestranný rozvoj člověka. Aby mohl být takto vytyčený záměr sociální politiky, musí zde být množství různých, vzájemně spojených subsystémů, nástrojů, institucí, institutů, norem apod. Při jejich volbě, konstrukci i aplikaci je třeba respektovat určité základní principy, které jsou pro sociální politiku určující, které se v ní promítají a jejichž prostřednictvím je konec konců

⁴Úřad práce ČR: *O úřadu práce ČR* [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/o-uradu-prace>

sociální politika také posuzována. Nejvýznamnějšími principy sociální politiky je sociální spravedlnost, sociální solidarita, subsidiarita a participace.“⁵

Subjekty sociální politiky jsou zejména:

1. Stát a jeho orgány
2. Zájmové organizace
3. Dobročinné organizace a charitativní instituce
4. Církve
5. Orgány samosprávných celků
6. Zaměstnavatelé
7. Rodina⁶

Cíle sociální politiky se historicky vyvíjely od dobročinnosti přes povinnosti, které na sebe přebral stát, k právu všech na důstojný život. Hlavními cíli sociální politiky v podmínkách soudobého evropského kontextu jsou:

1. právo na práci
2. právo na uspokojivé pracovní podmínky
3. právo na životní úroveň
4. právo na rodinu
5. právo na sociální zabezpečení
6. právo na svobodu sdružování

V Evropě se sociální politika soustřeďuje na sociální začleňování lidí. Vytvářejí se takové soustavy sociálních institucí, aby docházelo k určité úrovni důstojného života. Dosažený stav se nejdříve nazýval sociální bezpečnost, poté se začal používat pojem sociální zabezpečení a sociální ochrana.⁷

Pojem sociální zabezpečení znamená soubor právních norem, institutů, institucí a vztahů, které mají předcházet možným sociálním rizikům, odstraňovat nepříznivé následky, které vznikají v důsledku sociálních událostí, a vytvářet

⁵ GALVAS, Milan; GREGOROVÁ, Zdeňka. Sociální zabezpečení. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2000. 240 s. ISBN 80-210-2292-2, str. 13.

⁶ VEČEŘA, M. Sociální stát. Východiska a přístupy. 2. upravené vydání. Praha: Sociologické nakladatelství, 1996. 112 s. ISBN 80-85850-16-8; str. 30 - 31

⁷ TOMEŠ, Igor. Úvod do teorie a metodologie sociální politiky. s. 31, 2010. ISBN 978-80-7367-680-3.

příznivé podmínky pro všestranný sociální rozvoj člověka.⁸ Za sociální události se považují různé sociální situace občana, které vznikají v průběhu života.

Jedná se např. o

- nemoc a úraz
- nezaměstnanost
- mateřství a rodičovství
- úmrtí nebo jiná ztráta živitele
- stáří
- invalidita

3.1 Systém sociálního zabezpečení v ČR

Systém sociálního zabezpečení vychází zejména ze způsobu financování, typu sociální události a s nimi spjatých dávek. Nebo můžeme dělit sociální zabezpečení na systém základní a doplňkový, který lze dělit na nárokový a dobrovolný. Současné členění sociálního zabezpečení obsahuje tyto základní sociální systémy:

1. sociální pojištění, které zahrnuje nemocenské a důchodové pojištění
2. státní sociální podpora, která zahrnuje dávky poskytované v souvislosti s rodičovstvím, porodem, pohřbem nebo bydlením
3. sociální pomoc, která poskytuje dávky pomoci v hmotné nouzi osobám s nepříznivou životní situací k uspokojení základních životních potřeb.

Do systému sociálního zabezpečení není řazena oblast úrazového pojištění a zabezpečení v nezaměstnanosti. Zajímavostí české soustavy sociálního zabezpečení je oddělení zdravotního pojištění od sociálního pojištění.

Sociální pojištění, státní sociální podpora a sociální pomoc dělí právo sociálního zabezpečení na vnitřní systémové části:

- obecná část, která zahrnuje všechna ustanovení, která se jakkoli dotýkají právních vztahů, jež jsou právem sociálního zabezpečení upravována⁹
- veřejné zdravotní pojištění, které upravuje právní vztahy vznikající při financování zdravotní péče, která má zlepšit nebo alespoň zachovat zdravotní stav pojištěnce

⁸GREGOROVÁ, Zdeňka a Milan GALVAS. *Sociální zabezpečení: 2. aktualizované vydání*. Str. 26. 2000. ISBN 80-210-3686-9.

⁹ GREGOROVÁ, Zdeňka a GALVAS, Milan, *Sociální zabezpečení. Doplněk*. Brno: Masarykova univerzita, 2005. s. 33

- nemocenské pojištění, které se týká ekonomicky aktivních občanů¹⁰
- důchodové pojištění – starobní důchod, částečný a plný invalidní důchod, vdovecký a vdovský důchod, sirotčí důchod
- důchodové připojištění, které obnáší dobrovolné doplňkové pojištění
- státní sociální podpora
- sociální pomoc

3.2 Počátky sociálního zabezpečení

Počátky sociálního zabezpečení sahají až do starověku. „V zákoníku Chamurapiho z 18. století před naším letopočtem bylo mezi práva vojáků zapsáno i právo vdov a sirotek na třetinu vojenského přídělku. Zůstal-li po zemřelém vojákově nezletilý syn, byl přijat do vojenského výcviku. Váleční veteráni dostávali přiděly půdy, aby byli zajištěni na stáří.“¹¹ V 5. století před naším letopočtem byla v Athénách poskytována státní pomoc nemajetným a práce neschopným válečným veteránům.¹² V roce 1661 byl v českých zemích přijat patent o tulácích a žebrácích, který dovoluje obcím přiznávat právo žebrat pouze práce neschopným.¹³ Téhož roku se také objevuje v Praze policejní řád pro žebráky, který má udržovat počet žebráků na určité přijatelné míře, oddělovat skutečně potřebné od nejrůznějších podvodníků a preferovat místní před nově příchozími. Od roku 1674 byla v Praze první donucovací pracovna a od roku 1733 první pražský veřejný chudobinec u sv. Klimenta.

Do roku 1785 měla Pěči o chudé a neschopné na starost církve. V roce 1785 tuto povinnost převzala vrchnost na základě: „nařízení pro Království české, vydaném podle říšského dekretu“.¹⁴ Poté císař Josef II. zavedl chudinské ústavy, které řešily problém chudinství v celé Habsburské monarchii. V roce 1863 byl v Rakousku-Uhersku vydán říšský zákon o domovském právu, které bylo zavedeno v českých zemích už v roce 1849 prozatímním obecním zřízením č. 170/1849.

¹⁰ GREGOROVÁ, Zdeňka a GALVAS, Milan. Sociální zabezpečení. Doplněk. Brno: Masarykova univerzita, 2005. s. 34

¹¹ TOMEŠ, Igor. Úvod do teorie a metodologie sociální politiky. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-680-3. s.49

¹² TOMEŠ, Igor. Obory sociální politiky. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-868-5. s.149

¹³ KAHOUN, Vilém. Sociální zabezpečení: vybrané kapitoly. 2., aktualiz. vyd. Praha: Triton, 2013, 466 s. ISBN 978-80-7387-733-0. s.28.

¹⁴ TOMEŠ, Igor. Úvod do teorie a metodologie sociální politiky. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-680-3. s.72.

Hlavním principem tohoto práva bylo právo osoby na podporu v obci, do níž náležel, nebo v obci, ve které se naposledy zdržoval.¹⁵

V 19. století se sociální pojištění stává povinností, byly schváleny různé zákony - zákon o nemocenském pojištění v roce 1833, zákon o úrazovém pojištění v roce 1884 a zákon o pojištění pro případ invalidity a stáří v roce 1889. V českých zemích začala platit povinnost úrazového pojištění v roce 1888, nemocenského pojištění v roce 1889 a povinné pojištění platilo od roku 1906.

Péče o chudé zaznamenala novou právní úpravu – zákon č. 78/1902 a vznikl tak v Čechách zemský sirotčí fond.¹⁶

3.3 Vývoj sociálního zabezpečení v ČSR v letech 1918 – 1938

Dne 28.10.1918 schválil Národní výbor zákon č. 11/1918 Sb., zákon o zřízení samostatného československého státu, ve kterém bylo uvedeno, že veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti a dále následovalo, že všechny ústavy samosprávné, státní a župní, ústavy státní, zemské, okresní i obecní jsou podřízeny Národnímu výboru a prozatím úřadují a jednají dle dosavadních platných zákonů a nařízení.¹⁷ V Čechách, na Moravě a ve Slezsku platilo právo rakouské a na Slovensku právo uherské – vznikl tak stav právního dualismu.

Československý právní řád převzal z roku 1888 zákon o nemocenském pojištění a zákon o úrazovém pojištění, z roku 1889 převzal zákon upravující pojištění horníků a z roku 1907 převzal zákon o penzijním pojištění soukromých zaměstnanců.

Dalším přijatým zákonem byl zákon č. 119/1918 Sb., který stanovil základy péče a poskytoval důchody lidem, kteří byli zasaženi válkou. Od 30. let byly vypláceny dávky v závislosti na stupni invalidity. Osobám s 20-40% ztrátou výdělečné schopnosti bylo poskytováno 1800 Kč, s 55-84% ztrátou 2400 Kč a pro osoby se ztrátou výdělečné schopnosti nad 85% činil důchod 4800 Kč. Dalším vzniklým problémem byla nezaměstnanost. Ta v důsledku demobilizace a útlumu válečné výroby narůstala. V té době byl přijatý zákon č. 63/1918 Sb., který zavedl

¹⁵ HLAVAČKA, Milan, Pavel CIBULKA, Jiří POKORNÝ, Olga FEJTOVÁ a Pavel BEK. Sociální myšlení a sociální praxe v českých zemích 1781-1939: ideje, legislativa, instituce. 1. vyd. Praha: Historický ústav, 2015. ISBN 978-80-7286-241-2.s.37-39.

¹⁶ RÁKOSNÍK, Jakub a Igor TOMEŠ. Sociální stát v Československu: právně-institucionální vývoj v letech 1918-1992. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-30-8.s.64.

¹⁷Zákon č.11/1918, čl. 2 a 3

přímé státní podpory a nepřímé podpory vyplácené zaměstnavatelem a zákon č. 91/1918 Sb., o osmihodinové pracovní době. V té době prošlo také novelizací penzijní pojištění soukromých zaměstnanců a penzijní pojištění železničářů.

V roce 1926 nabyl účinnosti nejvýznamnější sociální zákon, zákon č. 221/1924 Sb., o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, který přispěl k řešení sociálních problémů, ale také posílil demokratický vývoj Československa. Zákon č. 221/1924 Sb. je rozčleněn do pěti částí a skládá se z 288 paragrafů. Tento zákon se ale vztahoval jen na dělníky, protože z něj byli vyloučeni státní zaměstnanci, soukromí úředníci a osoby, které nastoupili do zaměstnání až po 60. roce věku. Nemocenské pojištění se zakládalo se vznikem pracovního poměru a zanikalo po šesti týdnech po opuštění zaměstnání. Výše pojistného se odvíjela od zařazení do jedné z deseti mzdových tříd. Nemocenské pojištění prováděly nemocenské pojišťovny, invalidní a starobní pojištění zajišťovala Ústřední sociální pojišťovna. Z pojištění se poskytovaly dávky v případě mateřství, nemoci, invalidity, stáří a ovdovění.¹⁸

Tento zákon byl založen především na těchto zásadách:

1. Invalidní a starobní pojištění tvořilo jednotný rizikový a finanční celek, který byl organizačně spojen s jinak samostatným nemocenským pojištěním.
2. Z dělnického invalidního a starobního pojištění se poskytovaly důchody jako dávky se opětvující i jako dávky jednorázové. Vedle dávek nárokových byly některé dávky pouze fakultativní. Invalidní důchod byl základní dávkou, která byla podmíněna ztrátou výdělečné schopnosti. Starobní důchod náležel pojištěnci po dovršení 65. roku věku, opustil-li zaměstnání nebo klesl-li jeho výdělek alespoň na polovinu mzdy zdravého zaměstnance. Pro pozůstalé byl zaveden důchod vdovský a sirotčí. Z dávek jednorázových se poskytovalo odbytné, které po splnění povinností náleželo pozůstalým po pojištěnci nebo důchodci. Nárok na důchod vznikl po uplynutí 150 příspěvkových týdnů, tzv. čekací doba.
3. V dělnickém pojištění činil minimální důchod po tříletém pojištění 1 130 Kč ročně. Po 10 až 20 letech se pohyboval od 1 800 do 2 400 Kč ročně, tj.

¹⁸KAHOUN, Vilém a kolektiv. *Sociální zabezpečení: Vybrané kapitoly*. 2013. ISBN 978-80-7387-733-0, s. 29.

od 150 do 200 Kč měsíčně. Nejvíce invalidní a starobní důchod činil 5 400 Kč ročně, tj. 450 korun měsíčně. Nárok na tento důchod měl pojištěnec, jestliže byl nepřetržitě 50 let pojištěn v nejvyšší mzdové třídě a v každém roce alespoň 50 týdnů.

4. Kromě peněžitých dávek zavedl zákon léčebnou péči.
5. Byly omezeny některé dávky nemocenského pojištění a nemocenské náleželo až od čtvrtého dne pracovní neschopnosti.¹⁹

3.4 Vývoj sociálního zabezpečení v letech 1939 – 1948

V době okupace došlo ke změně pojištění horníků a soukromých zaměstnanců ve vyšších službách, konkrétně v roce 1941. V roce 1943 došlo ke změně hornického pojištění a v roce 1945 se změnilo nemocenské, invalidní a starobní pojištění dělnické.²⁰ V této době se v dávkách upravovaly především mzdové třídy s cílem vyrovnat se v dávkách s růstem cen a mezd. Po válce byly mzdové třídy upraveny a úprava byla jednotná pro všechna odvětví nemocenského pojištění.

Narižením č. 420/1941 Sb. bylo osobám, které pobírají starobní nebo invalidní důchod, umožněno pracovat bez toho aniž by jim byly dávky odebrány nebo sníženy. Tímto opatřením došlo k výraznému zatížení Ústřední sociální pojišťovny.²¹

Důležitým mezníkem bylo 1. 12. 1945, kdy byly zavedeny přídavky na děti, které se stávaly důležitou společenskou pomocí rodinám s nezaopatřenými dětmi.

V roce 1948 vešel v platnost zákon č. 99/1948 Sb, o národním pojištění, který zrušil všechny předešlé zákony z této oblasti. Tento zákon obsahoval 8 částí a 276 paragrafů a první paragraf říká, co tento zákon upravuje: „Tento zákon upravuje národní pojištění: a) pro případ nemoci a mateřství (nemocenské pojištění), b) pro případ stáří, invalidity, ztráty živitele smrtí a pro případ úrazu

¹⁹80 let sociálního pojištění [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: https://www.cssz.cz/documents/20143/99569/publikace_80letSP.pdf/af9016aa-c859-9592-8621-b35e125d7e61

²⁰ TRÖSTER, Petr. Právo sociálního zabezpečení. 6., podstatně přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-473-5.s.23-24.

²¹ RÁKOSNÍK, Jakub a Igor TOMEŠ. Sociální stát v Československu: právně-institucionální vývoj v letech 1918-1992. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-30-8.s.114.

(důchodové pojištění).“²² Podle tohoto zákona neměla být dávková soustava uzavřeným systémem, ale měla se rozvíjet a rozšiřovat na další sociální události.²³ Zákon č. 99/1948 Sb, o národním pojištění byl pokrokový a vycházel z modelu národního pojištění Sira Beveridge, který platil v Anglii od roku 1942.²⁴

3.5 Vývoj sociálního zabezpečení v letech 1949 – 1989

Zákonem č. 102/1951 zajišťoval nemocenské pojištění Revoluční odborové hnutí, kde zůstalo až do roku 1990 a jeho provádění bylo převedeno do závodů. Předpokládalo se totiž, že pro nemocenské pojištění nebude třeba odborný ani věcný aparát, neboť pojištění budou moci obstarávat sami pracující a jejich funkcionářské orgány.²⁵

Další významnou změnou byl zákon č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, účinný od 1. 1. 1957. Tento zákon změnil především stanovení výše denního nemocenského, které odstupňoval podle získané doby zaměstnání od 60 do 90 %, přičemž za první tři dny pracovní neschopnosti denní výše nemocenského činila 50 až 70 %.²⁶ Zákon, který zavedl sociální zabezpečení zahrnující důchodové zabezpečení a sociální péči odděleně od nemocenského pojištění, byl zákon č. 55/1956 Sb., o sociálním zabezpečení.

Díky těmto zákonům se zvýšily náklady na sociální zabezpečení, protože se zvýšil počet poskytnutých dávek a počet důchodového zabezpečení osob. V roce 1958 vznikla Správa nemocenského pojištění, později přejmenována na Ústřední správu nemocenského pojištění.

Další zlom nastal v roce 1964 přijetím zákona č. 101/1964 Sb., o sociálním zabezpečení a zákona č. 103/1964 Sb., o sociální zabezpečení družstevních rolníků a díky nimž došlo ke zhoršení úrovně důchodového zabezpečení.²⁷

²² Zákon č. 99/1948 Sb., o národním pojištění

²³ *80 let sociálního pojištění* [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: https://www.cssz.cz/documents/20143/99569/publikace_80letSP.pdf/af9016aa-c859-9592-8621-b35e125d7e61

²⁴ TRÖSTER, Petr. *Právo sociálního zabezpečení. 5., přeprac. a aktualiz. vyd.* V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy právnické učebnice. s. 32-33 ISBN 978-80-7400-322-6

²⁵ *80 let sociálního pojištění* [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: https://www.cssz.cz/documents/20143/99569/publikace_80letSP.pdf/af9016aa-c859-9592-8621-b35e125d7e61

²⁶ *tamtéž*

²⁷ TRÖSTER, Petr. *Právo sociálního zabezpečení. 5., přeprac. a aktualiz. vyd.* V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy právnické učebnice. s. 33 ISBN 978-80-7400-322-6

V 70. letech byl přijat zákon č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení a byla přijata tzv. propopulační opatření, která měla ovlivnit populační vývoj.

80. léta neumožňovala pokračování sociální politiky, proto byl další zákon přijat až v roce 1988 a to zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, jehož část platí doposud.²⁸

3.6 Vývoj sociálního zabezpečení po roce 1989

Po roce 1989 bylo jasné, že bude muset dojít k reformě systému sociálního zabezpečení a to především v oblasti důchodů, kde byl systém finančně náročný, nespravedlivý, a nebyl schopen se přizpůsobit novým podmínkám. Došlo proto jak k reformě ekonomické, tak k reformě sociální. Předmětem této reformy byl přechod od sociálního zabezpečení k sociálnímu pojištění.

Nejprve došlo k zrušení preferencí v důchodovém systému a odstranění diskriminace osob samostatně výdělečně činných. Poté došlo k převedení nemocenského pojištění a k zavedení pravidelné indexace důchodů.

V České republice lze rozlišit tři základní etapy sociální reformy:

1. od konce roku 1989 do roku 1992, kdy byl vypracován koncept záchranné sociální sítě, který byl zajištěn zejména minimální mzdou a životním minimem
2. po vzniku samostatné České republiky v roce 1993, kdy se začaly projevat neoliberální tendence a bylo zavedeno pojistné jako zvláštní platba mimo daňový systém. V roce 1995 byl přijat zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění a zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.
3. od poloviny roku 1998 s nástupem sociálnědemokratické vlády, kdy započala reforma důchodového pojištění.

V roce 1994 bylo v České republice zavedeno penzijní připojištění se státním příspěvkem zákonem č. 42/1994 Sb. a v roce 1997 byl přijat zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění.

V této době bylo zřejmé, že je nutná důchodová reforma a to s ohledem na zvyšující se průměrný dožívaný věk a snižující se porodnost. V letech 1997 –

²⁸ TRÖSTER, Petr. Právo sociálního zabezpečení. 5., přeprac. a aktualiz. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy právnické učebnice. s. 34 ISBN 978-80-7400-322-6

2002 došlo ke snaze reformy, ale zásadní nedostatky důchodového pojištění nevyřešila. K zásadním změnám došlo až roce 2010, kdy se postupně prodlužuje doba pojištění potřebná pro vznik nároku na starobní důchod – z 25 let na 35 let u osob, které dosáhnou důchodového věku po roce 2018.²⁹

Od 1.1.2010 došlo také ke změně invalidity a byl zaveden třístupňový invalidní důchod místo tehdejšího plného invalidního důchodu a částečného invalidního důchodu. Třístupňový invalidní důchod je nově posuzován v závislosti na poklesu pracovní schopnosti pojištěnce a musí dojít k poklesu nejméně o 35 %.³⁰

Zásadní změny nastaly v oblasti nemocenského pojištění, kde do té doby existoval zákon č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců a zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. Od 1.1.2013 měl vejít v účinnost zákon č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců, ale byl k 1.10.2015 zrušen. Další změny proběhly v sociální oblasti, a to přijetím zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi a zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu. V roce 2006 byl přijat zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, který novelizoval oblast daňovou, zdravotní a sociální.³¹

Od 1. ledna 2013 byla schválena důchodová reforma a důchodový systém České republiky začal tvořit tři pilíře. První pilíř je povinný a všeobecný a upravuje ho zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění a na něj navazují důchodové doplňkové systémy. Druhým pilířem je důchodové spoření, které je dobrovolné a upravuje ho zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření.³² Třetím pilířem je důchodový systém, který je upraven v zákoně č. 42/1994 Sb. Důchodový systém tvoří penzijní připojištění se státním příspěvkem a penzijní spoření doplňkové. Penzijní spoření doplňkové je s účinností od 1.1.2013

²⁹ TRÖSTER, Petr. Právo sociálního zabezpečení. 5., přeprac. a aktualiz. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy právnické učebnice. s. 35 ISBN 978-80-7400-322-6

³⁰ TRÖSTER, Petr. Právo sociálního zabezpečení. 5., přeprac. a aktualiz. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy právnické učebnice. s. 36 ISBN 978-80-7400-322-6

³¹ KUKALOVÁ, Gabriela a Lukáš MORAVEC. Systém sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění v ČR. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2014. ISBN 978-80-213-2491-6.

³² JEDLIČKA, Jan, Ing. Obec a finance. 2012, 17(1). ISSN 1211-4189. Dostupné také z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6535907>

zakotveno v zákoně č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření. Výhodou spoření doplňkového je poskytnutí tzv. předdůchodu.³³

4. Dávky hmotné nouze

Systém dávek pomoci v hmotné nouzi je upravený v zákoně č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi. Ostatními právními předpisy, kterými se dávky hmotné nouze řídí, jsou zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu a vyhláška č. 389/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi.

Zákon č. 111/2006 Sb., zákon o pomoci v hmotné nouzi definuje osobu v hmotné nouzi jako osobu, jejíž příjem a příjem společně posuzovaných osob

- a) po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí, nebo
- b) dosahuje sám nebo spolu s příspěvkem na živobytí částek živobytí, ale nepostačuje k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení a služeb s bydlením bezprostředně spojených, přičemž si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jejích základních životních podmínek je tak vážně ohroženo.

Podle §3 zákona č. 111/2006 Sb., zákona o pomoci v hmotné nouzi, lze za osobu v hmotné nouzi považovat osobu, která je

1. starší 68 let,
2. poživitelem starobního důchodu,
3. invalidní ve třetím stupni,
4. osobou pobírající peněžité dávky nemocenského pojištění z důvodu těhotenství a mateřství nebo rodičem pobírajícím rodičovský příspěvek,
5. osobou osobně pečující o dítě ve věku do 10 let závislé na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I nebo ve stupni II, nebo ve stupni III anebo ve stupni IV
6. poživitelem příspěvku na péči ve stupni II, nebo ve stupni III anebo ve stupni IV,
7. nezaopatřeným dítětem,

³³ TRÖSTER, Petr a kol. Právo sociálního zabezpečení. 6., podstatně přeprac. a aktualiz. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. , 290 s. Academia iuris. s. 25-27 ISBN 978-80-7400-473-5.

8. uznána dočasně práce neschopnou³⁴

Za nezaopatřené dítě se podle §11 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, považuje dítě do skončení povinné školní docházky, a poté, nejdéle však do 26. roku věku, které

1. se soustavně připravuje na budoucí povolání
2. se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, anebo
3. z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost³⁵

Existují však i případy, kdy osoba podmínky pro přiznání dávek hmotné nouze splňuje podle zákona, přesto jí nelze nárok nevznikne

1. prokazatelně neprojevuje snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním
2. je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a bez vážných důvodů odmítne vykonávat krátkodobé zaměstnání nebo se účastnit cíleného programu k řešení zaměstnanosti, a to po dobu tří měsíců
3. nemá nárok na nemocenskou, protože si přivodila pracovní neschopnost úmyslně
4. byla sankcionována za neplnění povinností zákonného zástupce dítěte spojených s řádným plněním povinné školní docházky
5. nastoupila do výkonu trestu odnětí svobody nebo byla vzata do vazby.³⁶

Dávky hmotné nouze jsou určeny lidem, kteří nejsou schopni zajistit si prostředky k uspokojení základních životních potřeb vlastními silami. Takovými osobami bývají nejčastěji matky samoživitelky, důchodci nebo lidé se zdravotním omezením. Těmto lidem poskytuje stát tzv. záchrannou síť v podobě dávek hmotné nouze a snaží se tak zabránit sociálnímu vyloučení a chudobě. Tyto dávky jsou nepojistného charakteru a řídí se principem subsidiarity. Česká republika poskytuje 3 typy dávek, kterými jsou příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc.

³⁴Zákon č. 111/2006 Sb., §3

³⁵ Zákon č. 117/1995 Sb., §11

³⁶ŠABATOVÁ, Anna, Marek BLECHA, Jitka ČERNÁ a kol. Veřejný ochránce práv Ombudsman-stanoviska: Dávky pomoci v hmotné nouzi.. 2017. ISBN 978-80-87949-58-0, s. 15.

4.1 Životní a existenční minimum

Životní a existenční minimum upravuje zákon č. 110/2006, o životním a existenčním minimu, v platném znění. §1 odst. 1 tohoto zákona definuje životní minimum jako minimální hranici peněžitých příjmů fyzických osob k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb. Existenční minimum je definováno jako minimální hranice příjmů osob, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití.³⁷

Částka životního minima jednotlivce činí 3410 Kč. Pokud v domácnosti žije více osob, pak se jedná o společně posuzované osoby a jejich částky životního minima se stupňují od nejstaršího po nejmladšího v domácnosti. Částka životního minima první osoby v domácnosti, tj. nejstarší osoba, která není nezaopatřeným dítětem, je 3140 Kč. Částka životního minima další osoby od 15 let, která není nezaopatřeným dítětem, činí 2830 Kč. U nezaopatřeného dítěte do 6 let činí částka životního minima 1740 Kč, u nezaopatřeného dítěte od 6 do 15 let 2450 Kč a u nezaopatřeného dítěte od 15 do 26 let 2450 Kč.

Částka existenčního minima činí 2200 Kč. Pro účely dávek hmotné nouze náleží částka existenčního minima každému, kdo při podání žádosti uvede, že má vyživovací povinnost, kterou neplní a dluh na výživném je vyšší než trojnásobek stanoveného výživného. Dále existenční minimum náleží každému, kdo je po celý měsíc hospitalizovaný ve zdravotnickém zařízení. Existenční minimum nelze aplikovat u nezaopatřeného dítěte, poživatele starobního důchodu, u osoby invalidní ve třetím stupni a u osoby starší 68 let podle § 5 odst. 2, zákona č. 110/2006, o životním a existenčním minimu.³⁸

Od 1.4.2020 dochází ke zvýšení částek životního a existenčního minima. Tato změna ovlivní výplatu všech dávek hmotné nouze, přídatků na děti nebo porodného. Změna by se měla projevit i při stanovení výše výživného.³⁹

³⁷ Zákon č. 110/2006 Sb.

³⁸ tamtéž

³⁹ *Životní a existenční minimum od 1. dubna 2020* [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/zivotni-a-existencni-minimum-od-1.-dubna-2020>

Tabulka č. 1 – Zvýšení životního a existenčního minima od 1.4.2020

Životní minimum	Do 31.3.2020 (v Kč)	Od 1.4. 2020 (v Kč)
Jednotlivec	3 410	3 860
První osoba v domácnosti	3 140	3 550
Další osoba v domácnosti, která není nezaopatřeným dítětem	2 830	3 200
Nezaopatřené dítě do 6 let	1 740	1 970
Nezaopatřené dítě od 6 do 15 let	2 140	2 420
Nezaopatřené dítě od 15 do 26 let	2 450	2 770
Existenční minimum	2 200	2 490

Osoba v hmotné nouzi si může částku životního minima zvýšit výkonem veřejné služby. Veřejnou službou se rozumí pomoc obcím nebo dalším subjektům zejména v oblastech zlepšování životního prostředí, udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, pomoci v oblasti kulturního a sportovního rozvoje a sociální péče.⁴⁰ Veřejná služba je nabídnuta v rámci sociální práce žadateli o dávky v hmotné nouzi, především je tato forma aktivity vhodná pro osoby, které pobírají dávku déle než 6 měsíců a měla by se jim částka životního minima snížit na existenční minimum. Veřejná služba je klientem hmotné nouze vykonávána na základě smlouvy, která je uzavřena mezi ním, úřadem práce a obcí. Za výkon veřejné služby osobám náleží odměna v rámci zvýšení dávek hmotné nouze, nikoliv jiná finanční odměna.

⁴⁰Zákon č. 111/2006 Sb., §18a

4.2 Zvýšení částky životního minima o dietní stravování

Částku živobytí lze u osoby zvýšit tím, že příslušný odborný lékař nařídí podle zdravotního stavu osoby, dietní stravování. Předpokládá se, že osoby tak mají zvýšené náklady v souvislosti se zajištěním své výživy.⁴¹ Pro potvrzení dietního stravování je v rámci dávek hmotné nouze tiskopis „Potvrzení o nutnosti dietního stravování“, do kterého odborný lékař doplní datum platnosti diety nebo zda je osobě dietní stravování předepsáno trvale. Taxativní výčet diet je uveden v §1 odst. 1 vyhl. č. 389/2011 Sb. Částku živobytí lze měsíčně navýšit:

- u diety nízkobílkovinné o 1380 Kč
- u diety při dialýze o 1000 Kč
- u diety diabetické o 1130 Kč
- u diety nízkocholesterolové při hypercholesterolemii nebo hyperlipoproteinemii o 1150 Kč
- u diety při onemocnění fenylketonurií o 2220 Kč
- u diety při onemocnění celiakií o 2800 Kč
- u diety při osteoporóze, pokud celotělová kostní densita poklesla o více než o 25 %, tj. T-skóre je horší než -2,5 o 1090 Kč
- u diety při laktózové intoleranci o 1070 Kč
- u diety v těhotenství a při kojení do 1 roku věku dítěte o 1100 Kč⁴²

Tato vyhláška dále určuje příslušnost odborného lékaře k předpisu jednotlivých dietních stravování. Např. nízkobílkovinnou dietu předepisuje lékař poskytující osobě specializovanou ambulantní péči v oboru vnitřní lékařství nebo nefrologie, diabetickou dietu předepisuje lékař poskytující osobě specializovanou ambulantní péči v oboru diabetologie nebo registrující praktický lékař, který má osobu s ohledem na tuto diagnózu v dispenzární péči, dietu v těhotenství předepisuje lékař poskytující osobě specializovanou ambulantní péči v oboru gynekologie a porodnictví, apod.⁴³

⁴¹BECK, Petr, Ivana GRUNEROVÁ a Miroslava PAVELKOVÁ. *Zákon o pomoci v hmotné nouzi: Zákon o životním a existenčním minimu*. 2018. ISBN 978-80-7552-108-8, s. 124.

⁴² Vyhláška č. 389/2011 Sb., §1

⁴³ Vyhláška č. 389/2011 Sb., §1

Pokud je osobě předepsáno více typů dietního stravování, částka živobytí se navyšuje pouze jednou a to o částku nejvyšší. Také u osob, kterým je částka živobytí stanovena na existenční minimum z výše uvedených důvodů, se výše existenčního minima navyšuje o dietní stravování.

4.3 Příspěvek na živobytí

Příspěvek na živobytí je považován za základní nárokovou dávku hmotné nouze. Nárok na přiznání příspěvku na živobytí má osoba, která se nachází v hmotné nouzi podle § 3 odst. 1 písm. a), zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, a zároveň její příjem a příjem všech společně posuzovaných osob nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob podle § 2 odst. 2 písm. a), zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi. Příspěvek na živobytí slouží k úhradě základních potřeb člověka, tj. strava, ošacení nebo základní hygienické potřeby. Přestože se jedná o dávku nárokovou, je na správním uvážení příslušného orgánu, zda si osoba svůj příjem může zvýšit vlastním přičiněním nebo zda její sociální a majetkové poměry odpovídají stavu hmotné nouze.

Žádost o příspěvek na živobytí lze podat v tištěné podobě nebo prostřednictvím datové schránky. Tištěnou žádost o příspěvek na živobytí si osoba podá u místně příslušného Úřadu práce. Součástí žádosti je vždy formulář „Základní poučení o právech a povinnostech účastníka řízení o dávky pomoci v hmotné nouzi“, ve kterém se žadatel seznámí s právy a povinnostmi vyplývajícími s pobíráním dávek hmotné nouze. Vzor vyplněného formuláře „Žádost o příspěvek na živobytí“ je uveden v příloze č. 1.

Dalším nezbytným formulářem při podání žádosti je „Doklad o výši měsíčních příjmů“, kde je žadatel a všechny společně posuzované osoby povinen uvést příjmy za 3 předcházející měsíce měsíci podání. Podle § 9 odst. 1, zákona o pomoci v hmotné nouzi, se za příjem považuje

- 70% příjmu ze závislé činnosti podle zákona upravujícího daně z příjmů, a to po odpočtu daně z příjmů fyzických osob a pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, a ze mzdových nároků vyplácených krajskou pobočkou Úřadu práce podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů,

- 80 % příjmu z náhrady mzdy nebo sníženého platu po dobu prvních 14 dnů a z dávky nemocenského pojištění, z podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci, z důchodů poskytovaných v rámci důchodového pojištění
- 100 % ostatních započitatelných příjmů podle zákona o životním a existenčním minimu.

Do příjmů se tedy ze 100 % započítávají i dávky státní sociální podpory, tj. rodičovský příspěvek a přídavek na dítě. Naopak za započitatelný příjem se nepovažuje zápůjčka finančních prostředků, kdy ale musí žadatel dokázat, že se jedná o zápůjčku. V opačném případě by se jednalo o dar finančních prostředků, který se za příjem považuje z 100% a musí být uveden ve formuláři. Vzor formuláře „doklad o výši měsíčních příjmů“ je uveden v příloze č. 4.

Při posouzení nároku na příspěvek na živobytí se zkoumají celkové majetkové a sociální poměry žadatele a všech společně posuzovaných osob. K tomu slouží formulář „Celkové majetkové a sociální poměry“, který musí vyplnit žadatel a všechny společně posuzované osoby a uvést v něm, zda vlastní movitý a nemovitý majetek, finanční prostředky (hotovost přesahující 1000 Kč, cenné papíry nebo vklady na účtech), stavební spoření nebo kapitálové životní pojištění. Výjimkou je nemovitost, kterou žadatel užívá k bydlení. Ostatní majetek je povinen žadatel uplatnit ke zvýšení si vlastního příjmu. Vzor formuláře „Celkové majetkové a sociální poměry“ je uveden v příloze č. 3.

Další přílohou žádosti o příspěvek na živobytí je formulář „Informace o užívaném bytu“. Tento formulář musí dokládat i osoby bez přístřeší a uvést v něm, kde se v době podání žádosti nacházejí. Tato skutečnost je podstatná pro provedení šetření v místě nebo sociálního šetření, které je nezbytné pro přiznání dávky hmotné nouze. K tiskopisu „Informace o užívaném bytu“ je nezbytné doložit doklad, zda je obývaný prostor užíván na základě smlouvy (nájemní smlouva, ubytovací smlouva, smlouva o poskytování sociálních služeb), rozhodnutí nebo jiného právního titulu (podnájemní smlouva). Obývaný prostor lze užívat i bez právního titulu. Vzor formuláře „Informace o užívaném prostoru“ je uveden v příloze č. 4.

Žádost o příspěvek na živobytí umožňuje žadateli zvolit si ze tří způsobů výplaty dávky – poštovním poukazem, na bankovní účet nebo v hotovosti. V praxi

se nejčastěji setkáváme s výplatou dávky poštovním poukazem nebo na bankovní účet žadatele. Příspěvek na živobytí je opakující se dávka, která se poskytuje od vzniku nároku do jejího zániku každý měsíc.

Pro posouzení nároku na dávku příspěvek na živobytí musí orgán pomoci v hmotné nouzi stanovit částku živobytí žadatele a všech společně posuzovaných osob. Zde bych chtěla zmínit, že pro přiznání dávky není nutné, aby byli za osoby v hmotné nouzi považováni všichni společně posuzovaní. V případě, že někdo ze společně posuzovaných není považován za osobu v hmotné nouzi, má to dopad na výši částek živobytí.

Pro výpočet dávky příspěvek na živobytí je potřeba znát částku živobytí žadatele a všech společně posuzovaných osob. Dalším důležitým atributem jsou příjmy žadatele a všech společně posuzovaných osob. Při podání nové žádosti se výše dávky počítá z průměru příjmů uvedených za 3 měsíce zpětně.

Výše příspěvku na živobytí činí rozdíl mezi částkou živobytí osoby a příjmem osoby snížený o přiměřené náklady na bydlení. Přiměřenými náklady na bydlení se zamýšlí 30 % ze započitatelného příjmu. Pokud společně posuzovaná osoba není považována za osobu v hmotné nouzi, stanoví se výše příspěvku na živobytí bez její poměrné části.⁴⁴

Příklad: Při hodnocení výše příspěvku na živobytí je žadatelem matka samoživitelka ve věku 23 let, která má svěřené do své péče 2 nezaopatřené děti ve věku 3 a 5 let. Žadatelka příjem se skládá pouze z rodičovského příspěvku, který činí každý měsíc 7600 Kč. Příjem obou dětí je tvořen z přídatků na děti, které jsou ve výši 500 Kč na každé dítě a ze soudně stanoveného výživného, které činí každý měsíc 300 Kč na každé dítě. Žadatelka spolu s dětmi bydlí na azylovém domě v Plzni. Částka živobytí žadatelky je tedy 3140 Kč, prvního dítěte 1740 Kč a druhého dítěte také 1740 Kč. Při součtu je celková částka živobytí 6620 Kč. Příjmem bude v tomto případě součet částek 7600+500+500+300+300, tedy 9200. Za přiměřené náklady na bydlení se v tomto případě považuje 30% ze započitatelného příjmu, tedy 2760 Kč. Výsledná částka příspěvku na živobytí činí: $6620 - (9200 - 2760) = 180$ Kč.

⁴⁴BECK, Petr, Ivana GRUNEROVÁ a Miroslava PAVELKOVÁ. *Zákon o pomoci v hmotné nouzi: Zákon o životním a existenčním minimu*. 2018. ISBN 978-80-7552-108-8, s. 94.

Na základě změny zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, provedené zákonem č. 98/2017 Sb., bylo podle § 43 odst. 5 písm. a) rozhodnuto o změně způsobu výplaty dávky příspěvek na živobytí na kombinovanou formu výplaty. Podle uvedeného ustanovení je příjemci příspěvku na živobytí, který tuto dávku pobírá déle jak 6 měsíců v posledních 12 měsících, vyplácen příspěvek na živobytí kombinovanou formou tak, že nejméně 35 % a nejvýše 65 % dávky je vyplaceno poukázkami opravňujícími k nákupu zboží ve stanovené hodnotě.

4.4 Doplatek na bydlení

Doplatek na bydlení je nárokovou dávkou hmotné nouze, která slouží k úhradě nákladů spojených s užíváním bytu. Pro přiznání doplatku na bydlení musí být žadatel považován za osobu v hmotné nouzi podle § 3 odst. 1 písm. a), zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi. Nárok na doplatek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který užívá byt na základě smlouvy, rozhodnutí nebo jiného právního titulu. Další podmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí. Podle § 33 odst. 2 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi lze s přihlédnutím na celkové majetkové a sociální poměry přiznat doplatek na bydlení i osobě, které nárok na příspěvek na živobytí nevznikl z důvodu vysokých příjmů, ale nepřesáhl 1,3násobek částky živobytí osoby a osob společně posuzovaných.⁴⁵

Před dávkou hmotné nouze doplatek na bydlení má přednost dávka státní sociální podpory příspěvek na bydlení. V tomto případě je nutné, aby žadatel před podáním žádosti o doplatek na bydlení uplatnil nárok na příspěvek na bydlení. Tento nárok vzniká osobě, která užívá k bydlení vlastní nebo nájemní byt, kde je hlášen k trvalému pobytu. Není vyloučeno čerpat obě dávky zároveň.

Doplatek na bydlení pomáhá především osobám, kterým nevzniká nárok na příspěvek na bydlení, např. bydlení v podnájemním bytě, ubytovacích zařízeních, nebytových prostorách nebo nesplňují podmínku trvalého pobytu v nájemním nebo vlastním bytě. Doplatek na bydlení lze poskytovat do všech výše vyjmenovaných forem bydlení. U prostoru jiného než obytného, ubytovacího zařízení a části bytu správní orgán vyhodnocuje podmínky případu hodného zvláštního zřetele. Při posouzení zvláštního zřetele spolupracuje správní orgán

⁴⁵ Zákon č. 111/2006 Sb., §33

s příslušným obecním úřadem, který mu poskytuje informace k vyhodnocení podmínek. Za případ hodný zvláštního zřetele nelze považovat situaci, kdy osoba:

- dobrovolně a bez vážných důvodů opustila bydlení ve standardní formě bydlení, tj. byt
- není s obcí, ve které má skutečný pobyt, spjata
- není s obcí, ve které má skutečný pobyt spjata a navíc je v uvedeném místě dostupné jiné bydlení, které odpovídá standardní formě bydlení

Při hodnocení podmínek zvláštního zřetele obec posuzuje:

1. zda osoba v uvedené obci vykonává výdělečnou činnost
2. zda je osoba vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání u krajské pobočky Úřadu práce, v jejímž územním obvodu se zdržuje, a plní povinnosti uchazeče o zaměstnání na kontaktním pracovišti Úřadu práce, v jehož obvodu je uvedená obec
3. zda osoba v této obci žije s rodinou
4. zda osoba v této obci má nezaopatřené děti, které zde plní povinnou školní docházku nebo se zde soustavně připravují na budoucí povolání,
5. zda osoba v této obci pobývá ze zdravotních důvodů.
6. zda popřípadě existují jiné významné důvody, které osobu k obci váží.⁴⁶

Pro poskytnutí doplatku na bydlení je nejčastější formou bydlení ubytovací zařízení. Toto zařízení musí splňovat hygienické standarty a mít schválený provozní řád. Pokud toto ubytovací zařízení nespĺňuje, pak musí příslušný stavební úřad zhodnotit, zda tento prostor splňuje standarty kvality bydlení.

Pro výpočet doplatku na bydlení je potřeba, stejně jako u příspěvku na živobytí, znát výši částek živobytí žadatele a všech společně posuzovaných osob, jejich započitatelný příjem a výši příspěvku na živobytí. Na rozdíl od výpočtu příspěvku na živobytí je výpočet doplatku na bydlení závislý na výši příspěvku na bydlení. Další nezbytnou součástí výpočtu jsou odůvodněné náklady na bydlení.

⁴⁶Zákon č. 111/2006 Sb., §33c

Do odůvodněných nákladů na bydlení se započítávají:

- nájemné nebo obdobné náklady spojené s vlastnickou nebo družstevní formou bydlení
- pravidelné úhrady za služby spojené s užíváním bytu, maximálně však do výše, která je v místě obvyklá; těmito službami se rozumí úhrada za ústřední topení, za dodávku teplé vody, za úklid společných prostor v domě, za užívání výtahu, za dodávku vody z vodovodů a vodáren, za odvádění odpadních vod kanalizacemi, za osvětlení společných prostor v domě, za odvoz tuhého komunálního odpadu, za využívání společné televizní a rozhlasové antény
- úhrada dodávky a spotřeby elektrické energie, plynu, případně výdaje na další druhy paliv, a to ve výši, která je v místě obvyklá
- v případech hodných zvláštního zřetele při užívání jiného než obytného prostoru nebo ubytovacího zařízení úhrada nákladů a to do výše, která je v místě obvyklá, maximálně do výše 80 % normativních nákladů na bydlení
- u stavby pro individuální či rodinnou rekreaci užívané vlastníkem úhrada nákladů a to do výše, která je v místě obvyklá, avšak maximálně do výše 90 % normativních nákladů.⁴⁷

Výše doplatku na bydlení je rozdíl mezi částkou odůvodněných nákladů na bydlení, sníženou o příspěvek na bydlení vyplacený v měsíci předcházejícím aktuálnímu kalendářnímu měsíci a částkou, o kterou příjem osoby zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí převyšuje částku živobytí osoby, nebo příjem osoby a společně posuzovaných osob zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí převyšuje částku živobytí společně posuzovaných osob.⁴⁸

Vzor vyplněného formuláře „Žádost o doplatek na bydlení“ je uveden v příloze č. 5.

4.5 Mimořádná okamžitá pomoc

Dávka mimořádné okamžité pomoci je jedinou nenárokovou a jednorázovou dávkou. Přestože se jedná o dávku jednorázovou, není vyloučeno poskytnout dávku mimořádné okamžité pomoci opakovaně a to i v rámci jednoho kalendářního měsíce. V praxi se můžeme setkat s opakovaným podáním

⁴⁷Zákon č. 111/2006 Sb., § 34

⁴⁸ Zákon č. 111/2006 Sb., §35

mimořádné okamžité pomoci u osob propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody. Nárok na dávku se odlišuje od předchozích dvou dávek hmotné nouze tím, že je na uvážení správního orgánu, zda lze osobu považovat za osobu v hmotné nouzi a zda konkrétní situace vyžaduje mimořádnou pomoc. Ale stejně jako u předchozích dávek hmotné nouze jsou posuzovány příjmy a celkové sociální a majetkové poměry žadatele o dávku. Není ani vyloučeno, aby žadatel o mimořádnou okamžitou pomoc byl zároveň příjemcem dávek příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení. Mimořádná okamžitá pomoc řeší situaci, kdy se osoba nachází ve specifické situaci, kterou nedokáže sama vyřešit.⁴⁹

Pro poskytnutí mimořádné okamžité pomoci platí pouze dva limity – u osoby musí být splněny podmínky pro poskytnutí dávky a ve vztahu k určitému druhu mimořádné okamžité pomoci nesmí být u dané osoby vyčerpána maximální částka, již lze v rámci jednoho kalendářního roku poskytnout. Dávka mimořádné okamžité pomoci podléhá také subsidiární povaze, to znamená, že nepříznivou životní situaci nelze řešit jiným způsobem, např. pomocí od blízkých nebo využitím majetku a příjmů.⁵⁰ Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10. 9. 2015, č. j. 4 Ads 145/2015-24 subsidiární povahu MOP popsal takto: „*Mimořádná okamžitá pomoc je poslední záchrannou sítí celého systému sociální péče, jejímž účelem je zabezpečit, aby nikdo, kdo se ocitl v nepříznivé situaci, nebyl mimo dosah sociálního systému jen proto, že nesplňuje z určitých důvodů podmínky pro vznik nároku na některou z dávek sociálního zabezpečení. Smyslem zákona o pomoci v hmotné nouzi je především řešit náhlé a nepředvídatelné negativní životní situace, se kterými se není fyzická osoba schopna vypořádat s ohledem na svoje majetkové poměry. Vždy je proto třeba komplexně hodnotit konkrétní situaci žadatele o dávku a přihlížet ke všem relevantním skutečnostem.*“⁵¹

O nenárokovou dávku se jedná, protože nárok na mimořádnou okamžitou pomoc vzniká dnem, kdy jí příslušný orgán pomoci v hmotné nouzi přizná, nikoliv dnem splnění podmínek pro její poskytnutí zakotvených v zákoně, jak je

⁴⁹BECK, Petr, Dana HACAPERKOVÁ, Jarmila KRÁLOVÁ a Petr NIEDERLE. *Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky pro osoby se zdravotním postižením*. 2012. ISBN 978-80-7263-744-7, s. 106.

⁵⁰ŠABATOVÁ, Anna, Marek BLECHA, Jitka ČERNÁ a kol. *Veřejný ochránce práv Ombudsman- stanoviska: Dávky pomoci v hmotné nouzi.* 2017. ISBN 978-80-87949-58-0, s. 197.

⁵¹*Soudní rozhodnutí NSS* [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/nejvyssi-spravni-soud/2015/551/judikat-nss-4-Ads-145-2015-GNSS20152597>

tomu u dávek nárokových – příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení.⁵² Mimořádná okamžitá pomoc musí být vyplacena bezodkladně. Způsob výplaty dávky je na uvážení správního orgánu vzhledem k vážnosti mimořádné události a to buď převodem na bankovní účet, poštovním poukazem nebo v hotovosti.

Z judikatury správních soudů vyplývá několik druhů výdajů, na které nelze mimořádnou okamžitou pomoc poskytnout. Jedná se o výdaje na léky, na dobrovolnickou činnost, na náklady přijímacího řízení na vysokou školu, na ubytování v místě vysokoškolského studia nebo na úhradu nákladů soudního řízení prostřednictvím kolků.

Mimořádná okamžitá pomoc je jedinou dávkou, kterou lze aplikovat na 6 různých nepříznivých situací. Žadatel však musí přesně specifikovat, o jaký typ dávky mimořádné okamžité pomoci žádá a svou situaci v žádosti popsat.⁵³ Zákon o pomoci v hmotné nouzi v §2 stanovuje, na které situace lze mimořádnou okamžitou pomoc využít:

1. vážná újma na zdraví
2. vážná mimořádná událost
3. nezbytný jednorázový výdaj
4. nezbytné nebo odůvodněné náklady (vzdělání)
5. nezbytné nebo odůvodněné náklady (předměty dlouhodobé potřeby)
6. ohrožení osoby sociálním vyloučením

Vzor vyplněného formuláře „Žádost o mimořádnou okamžitou pomoc“ je uveden v příloze č. 6.

4.5.1 Vážná újma na zdraví

Dle ustanovení § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi se osoba považuje za osobu v hmotné nouzi, jestliže nesplňuje podmínky pro přiznání příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení, ale s přihlédnutím k jejím příjmům, celkovým sociálním a majetkovým poměrům jí hrozí vážná újma na zdraví.⁵⁴ K tomuto závěru může dojít příslušný orgán pomoci v hmotné nouzi na základě sociální práce nebo spolupráce se sociálním pracovníkem příslušného obecního

⁵²ŠABATOVÁ, Anna, Marek BLECHA, Jitka ČERNÁ a kol. Veřejný ochránce práv Ombudsman-stanoviska: Dávky pomoci v hmotné nouzi, 2017. ISBN 978-80-87949-58-0, s. 197.

⁵³ŠABATOVÁ, Anna, Marek BLECHA, Jitka ČERNÁ a kol. Veřejný ochránce práv Ombudsman-stanoviska: Dávky pomoci v hmotné nouzi, 2017. ISBN 978-80-87949-58-0, s. 198.

⁵⁴ Zákon č. 111/2006 Sb., §2

úřadu. Před přiznáním tohoto typu mimořádné okamžité pomoci je vždy příslušný správní orgán povinen posoudit, zda osoba nespĺňuje podmínky nároku na příspěvek na živobytí, popř. na doplatek na bydlení.

Při hodnocení nároku na tento typ mimořádné okamžité pomoci se přihlíží k příjmům žadatele tak, aby výše příjmů byla u osoby, jež není nezaopatřeným dítětem, nižší než částka existenčního minima, u nezaopatřeného dítěte pak nižší než jeho částka životního minima.⁵⁵

4.5.2 Vážná mimořádná událost

Dle ustanovení § 2 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi lze tento druh mimořádné okamžité pomoci poskytnout osobě, kterou postihne vážná mimořádná událost a její celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že jí neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami. Vážnou mimořádnou událostí se rozumí zejména živelní pohroma (např. povodeň, vichřice a vyšší stupně větrné pohromy, zemětřesení), požár nebo jiná destruktivní událost, ekologická nebo průmyslová havárie. Může se však jednat i o zamoření domu parazity, chemickými látkami či plísněmi, zkrat elektrického vedení, výbuch zemního plynu, pád stromu pod tíhou námrazy, pád střechy pod tíhou sněhu atd.⁵⁶Tato dávka se poskytuje k zabezpečení základních potřeb osob na přechodnou dobu, než bude možné poskytnout pomoc z jiných zdrojů.

Z výše uvedeného vyplývá, že tento typ mimořádné okamžité pomoci nepřihlíží k příjmům žadatele, ale k jeho celkovým sociálním a majetkovým poměrům. Výši této mimořádné okamžité pomoci lze poskytnout až do výše 15násobku životního minima jednotlivce, tj. až do výše 51 150 Kč.⁵⁷

4.5.3 Nezbytný jednorázový výdaj

Dle ustanovení § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi lze za osobu v hmotné nouzi považovat též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázání ztráty osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného

⁵⁵ŠABATOVÁ, Anna, Marek BLECHA, Jitka ČERNÁ a kol. Veřejný ochránce práv Ombudsman-stanoviska: Dávky pomoci v hmotné nouzi, 2017. ISBN 978-80-87949-58-0, s. 206.

⁵⁶ŠABATOVÁ, Anna, Marek BLECHA, Jitka ČERNÁ a kol. Veřejný ochránce práv Ombudsman-stanoviska: Dávky pomoci v hmotné nouzi, 2017. ISBN 978-80-87949-58-0, s. 211.

⁵⁷BECK, Petr, Dana HACAPERKOVÁ, Jarmila KRÁLOVÁ a Petr NIEDERLE. *Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky pro osoby se zdravotním postižením*. 2012. ISBN 978-80-7263-744-7, s. 108.

listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu.

V rozsudku ze dne 27.1.2011, č.j. 3 Ads 126/2010, Nejvyšší správní soud uvádí: „V případě, že příjmy osob nedosahují částky živobytí (ta se odvíjí podle § 24 zákona č. 111/2006 Sb. od částek existenčního a životního minima), jsou jejich základní osobní potřeby zajištěny příspěvkem na živobytí. Žalobkyně odůvodnila žádost o přiznání mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytných nebo odůvodněných nákladů tím, že žádá o úhradu nezbytného jednorázového výdaje, a to pořízením zimní obuvi, přičemž v žádosti dodala, že vlastní pouze cca 10 let staré kozačky a 5 let staré opravované botasky. Požadovaný výdaj žalobkyně neshledal soud jako mimořádný náklad spojený s úhradou nezbytného jednorázového výdaje (podle § 5 odst. 2 písm. a) zákona č. 110/2006 Sb. k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázání ztráty osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu).“ Na tomto místě Nejvyšší správní soud uvádí, že o žádný nezbytný výdaj mimořádné okamžité pomoci vymezený zákonem č. 111/2006 Sb. se v případě žalobkyně nejednalo.

Výše tohoto typu mimořádné okamžité pomoci se stanovuje až do výše jednorázového výdaje. V tomto případě je na správním uvážení, v jaké výši bude tato dávka poskytnuta.

4.5.4 Nezbytné nebo odůvodněné náklady spojené se vzděláním

Dle ustanovení § 2 odst. 5 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi může úřad práce uznat za osobu v hmotné nouzi též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky na úhradu odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně-právní ochranou dětí.⁵⁸ Jde např. o situace, kdy rodina nemá dostatek finančních prostředků na úhradu školních pomůcek, cvičební úbor na tělesnou výchovu, nákladů spojených s účastí dítěte na škole v přírodě, lyžařském výcviku,

⁵⁸ Zákon č. 111/2006 Sb., §2

v jazykových kurzech, v zájmových kroužcích, atd. Úřad práce při posuzování nároku přihlíží zejména k tomu, zda tyto aktivity a činnosti mohou přispět k začlenění dítěte do kolektivu a zda by neúčast dítěte na aktivitách spojených se vzdělávacím procesem nevedla k jeho vyloučení z okruhu spolužáků.

Výši dávky lze poskytnout až do výše nákladu, na jehož úhradu má být dávka poskytnuta. Podmínkou je, že součet poskytnutých dávek nesmí v kalendářním roce překročit 10násobek životního minima jednotlivce, tj. 34 100 Kč.

4.5.5 Nezbytné nebo odůvodněné náklady spojené s předměty dlouhodobé potřeby

Dle ustanovení § 2 odst. 5 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat za osobu v hmotné nouzi též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby. Tento typ mimořádné okamžité pomoci je nejvyužívanější zejména příjemci dávek hmotné nouze. Využívá se na koupi nezbytných věcí do domácnosti, které žadatel ve své domácnosti nemá, nejvíce pak na pračku, ledničku, postel.

Nezbytnost jednorázového výdaje je na posouzení správního orgánu, stejně tak výše dávky. Zde ale platí pravidlo, že se výše dávky určuje podle nejlevnějšího, dostupného, funkčního produktu na trhu. Dalším pravidlem je, že osoba by měla žádat o tento typ dávky před uskutečněním nákupu předmětu a po přiznání dávky musí žadatel prokázat nákup předmětu, na který mu byla mimořádná okamžitá pomoc poskytnuta, tj. prostřednictvím faktury, daňového dokladu, atd. Skutečnost, že zakoupenou věc žadatel využil pro účely přiznání dávky, se ověřuje šetřením v místě.

Stejně jako ostatní druhy mimořádné okamžité pomoci lze tuto dávku poskytnout opakovaně, celkově však suma poskytnutých dávek k tomuto účelu nesmí přesáhnout v rámci jednoho kalendářního roku 10násobek částky životního minima jednotlivce, tj. 34 100 Kč.⁵⁹

⁵⁹ŠABATOVÁ, Anna, Marek BLECHA, Jitka ČERNÁ a kol. Veřejný ochránce práv Ombudsman-stanoviska: Dávky pomoci v hmotné nouzi, 2017. ISBN 978-80-87949-58-0, s. 245.

4.5.6 Ohrožení osoby sociálním vyloučením

Podle ustanovení § 2 odst. 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi může úřad práce za osobu v hmotné nouzi považovat též osobu, která v daném čase, s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků nemůže úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením, jestliže zejména

- je propuštěna z výkonu zabezpečovací detence, z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody, nebo
- je po ukončení léčby chorobných závislostí propuštěna ze zdravotnického zařízení poskytovatele zdravotních služeb, psychiatrické léčebny nebo léčebného zařízení pro chorobné závislosti, nebo
- je propuštěna ze školského zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti, respektive v 19 letech, nebo
- nemá uspokojivě naplněny životně důležité potřeby vzhledem k tomu, že je osobou bez přístřeší, nebo
- je osobou, jejíž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby

Výše mimořádné okamžité pomoci je stanovena jednorázově do výše 1000 Kč. I tento druh mimořádné okamžité pomoci lze poskytnout opakovaně, avšak maximální suma, kterou lze za kalendářní rok jednotlivci poskytnout, je 4násobek částky životního minima jednotlivce, tj. 13 640 Kč.⁶⁰

5. Dávky státní sociální podpory

Dávky státní sociální podpory upravuje zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. §3 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře deklaruje důležitou podmínku nároku na dávky státní sociální podpory a tou je podmínka trvalého pobytu fyzické osoby na území České republiky pro občany České republiky, pro cizince platí podmínka trvalého pobytu podle zvláštního zákona. Cizinci, kteří na území České republiky nemají trvalý pobyt, jsou oprávněnými osobami po uplynutí 1 roku ode dne hlášení pobytu. Dále zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, § 7 stanoví, koho lze pro účely dávek státní sociální

⁶⁰Zákon č. 111/2006 Sb., §37

podpory považovat za rodinu. Za rodinu se považuje oprávněná osoba a osoby společně s ní posuzované.

Za společně posuzované osoby §7 odst. 2 tohoto zákona určuje:

- nezaopatřené děti,
- nezaopatřené děti a rodiče těchto dětí,
- manžele, partnery, druh a družku,
- nezaopatřené děti, jejich rodiče, pokud jsou nezaopatřenými dětmi a rodiče těchto rodičů

Dávky státní sociální podpory lze rozdělit do dvou skupin – dávky testované na příjem a dávky netestované na příjem. Mezi dávky testované na příjem řadíme přídavek na dítě, příspěvek na bydlení a porodné. Mezi dávky netestované na příjem patří rodičovský příspěvek, dávky pěstounské péče a pohřebné. Dále lze dávky státní sociální podpory lze dělit podle toho, zda se jedná o dávky jednorázové nebo o dávky opakované. U dávek jednorázových dochází k jejich vyplacení po splnění všech zákonem daných podmínek a jejich výplata se neopakuje a řadíme sem porodné, pohřebné a dávky pěstounské péče – příspěvek na zakoupení motorového vozidla a příspěvek při převzetí dítěte. Dávky opakované jsou takové, které se vyplácejí po celou dobu trvání nároku na dávku při splnění všech zákonem daných podmínek a patří sem rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení, přídavek na dítě a dávky pěstounské péče – příspěvek na úhradu potřeb dítěte a odměna pěstouna. Na rozdíl od dávek hmotné nouze se nezkoumají majetkové poměry rodiny, ale pouze příjmy. Rodina může pobírat více dávek státní sociální podpory najednou.⁶¹

Za příjem rozhodný pro přiznání dávky státní sociální podpory je měsíční průměr příjmů rodiny připadajících na rozhodné období, který se stanoví jako součet jednotlivých měsíčních průměrů příjmů oprávněné osoby a osob společně posuzovaných.⁶² Rozhodným obdobím je pro posouzení příjmů kalendářní čtvrtletí. Taxativní výčet rozhodných příjmů pro účely dávek státní sociální podpory vymezuje §5 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

⁶¹KAHOUN, Vilém a kolektiv. *Sociální zabezpečení: Vybrané kapitoly*. 2013. ISBN 978-80-7387-733-0, s. 310.

⁶²Zákon č. 117/1995 Sb., §4

Žádost o dávky státní sociální podpory se podává Úřadu práce České republiky – krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu, respektive místně příslušná kontaktní pracoviště. Odvolacím orgánem proti rozhodnutí Úřadu práce je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Výplata dávek je na bankovní účet příjemce nebo poštovním poukazem.⁶³ Opakující se dávky se vyplácejí po uplynutí kalendářního měsíce, za který náleží, zpětně, např. příspěvek na bydlení za měsíc září bude vyplacen v říjnu.

5.1 Přídavek na dítě

Přídavek na dítě je základní dávkou, na kterou má nárok nezaopatřené dítě, jestli příjem v rodině nepřevyšuje součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,70.⁶⁴ Výše přídavku na dítě je pevně stanovena podle věku dítěte. Pokud některá ze společně posuzovaných osob měla v rozhodném období příjem, pak náleží nezaopatřenému dítěti přídavek na dítě ve zvýšené výměře.⁶⁵

Tabulka č. 2 – Výše přídavku na dítě podle §18 odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

Věk nezaopatřeného dítěte	Výše přídavku
dítě do 6 let	500
dítě od 6 do 15 let	610
dítě od 15 let do 26 let	700

Tabulka č. 3 – Výše přídavku na dítě podle §18 odst. 3 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

Věk nezaopatřeného dítěte	Zvýšená výše přídavku
dítě do 6 let	800
dítě od 6 do 15 let	910
dítě od 15 let do 26 let	1000

⁶³Státní sociální podpora [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/statni-socialni-podpora>

⁶⁴Zákon č. 117/1995 Sb., §17

⁶⁵Zákon č. 117/1995 Sb., §18

Výplata dávky přídavek na dítě náležející nezletilému nezaopatřenému dítěti se vyplácí osobě, která má dítě v přímém zaopatření. Pokud je nezaopatřené dítě zletilé, vyplácí se přídavek na dítě přímo jemu. V případě, že je nezaopatřené dítě umístěno do ústavního zařízení pro péči o děti a mládež, vyplácí se dávka přímo tomuto ústavu.⁶⁶

5.2 Příspěvek na bydlení

Příspěvek na bydlení je další často využívanou dávkou státní sociální podpory, která přispívá na náklady na bydlení osobám s nízkými příjmy. Podmínkou nároku na dávku příspěvek na bydlení je užívání bytu, ve kterém je žadatel hlášen k trvalému pobytu a jestliže

- jeho náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35, a
- součin rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35, není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení.⁶⁷

Bytem se podle §24 odst. 5 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře rozumí soubor místností nebo samostatná obytná místnost, které svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňují požadavky na trvalé bydlení nebo jsou zkolaudovány jako byt. Oprávněnou osobou je nájemce nebo vlastník bytu. Nárok na příspěvek na bydlení se odvíjí od příjmů a nákladů na bydlení za rozhodné období, kterým je předchozí kalendářní čtvrtletí. Za společně posuzované osoby se považují osoby hlášené v bytě k trvalému pobytu. Pokud osoba hlášená v bytě k trvalému pobytu prokáže, že byt trvale neužívá a nehradí náklady spojené s užíváním bytu, pak se nemusí tato osoba považovat za společně posuzovanou.

Náklady na bydlení u bytů užívaných na základě nájemní smlouvy tvoří nájemné a náklady spojené s užíváním bytu. U družstevních bytů a bytů vlastníků tvoří náklady na bydlení srovnatelné náklady.

⁶⁶KAHOUN, Vilém a kolektiv. *Sociální zabezpečení: Vybrané kapitoly*. 2013. ISBN 978-80-7387-733-0, s. 316.

⁶⁷Zákon č. 117/1995 Sb., §24

Tabulka č. 4 – Srovnatelné náklady od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2020 za kalendářní měsíc

Počet osob v rodině	Částka v Kč
Jedna	2 128
Dvě	2 912
Tři	3 808
čtyři a více	4 592

Dále se u všech bytů započítávají náklady za plyn, elektřinu, náklady dálkové vytápění a poskytování teplé vody, dodávka vody z vodovodů a vodáren a odvádění odpadních vod, provoz výtahu, osvětlení společných prostor v domě, úklid společných prostor v domě, odvoz odpadních vod a čištění jímek, vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou, odvoz komunálního odpadu a náklady za pevná paliva.

Tabulka č. 5 – Výše částek, které se započítávají za pevná paliva od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2020 za kalendářní měsíc

Počet osob v rodině	Částka v Kč
Jedna	789
Dvě	1 079
Tři	1 411
čtyři a více	1 744

Pro náklady na bydlení je součástí žádosti o příspěvek na bydlení zvláštní formulář, který slouží k rozepsání úhrad za dané čtvrtletí. Pro vyhodnocení nároku a výše příspěvku na bydlení musí být náklady na bydlení rozepsány do podrobného rozpisu služeb a v nejvýše 12 měsících zúčtovány. Náklady na bydlení se stanoví jako jejich průměr za předcházející kalendářní čtvrtletí a započítávají se do nich náklady na bydlení:

- uhrazené oprávněnou osobou pokud v bytě, na který je uplatňován nárok na příspěvek na bydlení, žila v rozhodném období a byla v něm hlášena k trvalému pobytu,
- uhrazené v rozhodném období oprávněnou osobou, která v rozhodném období fakticky v bytě žila a hradila uvedené náklady na bydlení, avšak neměla v něm trvalý pobyt po celé rozhodné období, nebo jeho část, a zároveň v době podání žádosti o dávku již měla v tomto bytě trvalý pobyt,
- ve výši 80 % příslušných normativních nákladů na bydlení, pokud oprávněná osoba v rozhodném období, nebo po jeho část, v bytě nežila.⁶⁸

Normativní náklady jsou určeny podle počtu osob v domácnosti a velikosti obce a jsou vypočítány podle průměrné spotřeby služeb a energií pro daný počet osob.

Tabulka č. 6 – Výše částek normativních nákladů od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2020 pro bydlení v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy⁶⁹

Počet osob v rodině	Měsíční náklady na bydlení v Kč podle počtu obyvatel				
	Praha	více než 100 000	50 000 - 99 999	10 000 - 49 999	do 9 999
Jedna	8 577	6 821	6 502	5 548	5 374
Dvě	11 929	9 525	9 089	7 783	7 545
Tři	15 953	12 810	12 239	10 531	10 220
čtyři a více	19 617	15 827	15 138	13 079	12 703

⁶⁸Úřad práce ČR: Příspěvek na bydlení [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/prispevek-na-bydleni>

⁶⁹Zákon č. 117/1995 Sb., §26

Tabulka č. 7 – Výše částek normativních nákladů od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2020 pro družstevní byty a byty vlastníků⁷⁰

Počet osob v rodině	Měsíční náklady na bydlení v Kč podle počtu obyvatel				
	Praha	více než 100 000	50 000 - 99 999	10 000 - 49 999	do 9 999
Jedna	4 872	4 872	4 872	4 872	4 872
Dvě	6 953	6 953	6 953	6 953	6 953
Tři	9 461	9 461	9 461	9 461	9 461
čtyři a více	11 769	11 769	11 769	11 769	11 769

Výše příspěvku na bydlení je rozdíl mezi normativními náklady na bydlení a rozhodným příjmem rodiny vynásobeným koeficientem 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientem 0,35. Jestliže jsou náklady na bydlení nižší než normativní náklady na bydlení, je výše příspěvku na bydlení rozdíl mezi skutečnými náklady na bydlení a rozhodným příjmem rodiny vynásobeným koeficientem 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientem 0,35. Pokud rozhodný příjem rodiny nedosahuje částky životního minima rodiny, započítává se částka odpovídající životnímu minimu této rodiny.⁷¹

5.3 Porodné

Porodné je poslední dávkou státní sociální podpory závislé na příjmech. Nárok na porodné má žena, která porodila své první nebo druhé živé dítě. Podmínkou je, že rozhodný příjem rodiny nesmí převyšovat součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,70. Stejný nárok na tuto dávku má otec prvního nebo druhého živého narozeného dítěte, jestliže matka dítěte zemřela. Pokud dítě do 1 roku jeho věku převzala jiná osoba do trvalé péče nahrazující péči rodičů a je prvním nebo druhým jeho dítětem, vzniká mu tak nárok na porodné dnem převzetí dítěte do náhradní trvalé péče. Za dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů se považuje dítě na základě rozhodnutí příslušného orgánu.⁷²

⁷⁰Zákon č. 117/1995 Sb., §26

⁷¹Zákon č. 117/1995 Sb., §27

⁷²Zákon č. 117/1995 Sb., §44

Nárok na porodné vzniká dnem porodu dítěte a jeho výše činí 13 000 Kč na první dítě a 10 000 Kč na druhé dítě. Jedná se o dávku jednorázovou.

5.4 Rodičovský příspěvek

Nárok na rodičovský příspěvek má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině. Nárok vzniká tomuto rodiči nejdéle do 4 let věku tohoto dítěte a nejdéle do doby, kdy byla vyplacena celková částka 300 000 Kč. V případě, že nejmladším dítětem v rodině jsou 2 či více dětí narozených současně, má tento rodič nárok na 1,5násobek částky 300 000 Kč podle §30 odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

Podmínka řádné celodenní péče se považuje za splněnou podle §31 odst. 3 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, pokud:

- dítě, které nedosáhlo 2 let věku, navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti v rozsahu nepřevyšujícím 92 hodin v kalendářním měsíci,
- dítě pravidelně navštěvuje léčebně rehabilitační zařízení nebo mateřskou školu pro zdravotně postižené děti nebo jesle se zaměřením na vady zraku, sluchu, řeči a na děti tělesně a mentálně postižené v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně,
- dítě zdravotně postižené pravidelně navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 6 hodin denně,
- dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně, a jestliže oba rodiče nebo osamělý rodič je osobou závislou na pomoci jiné osoby ve stupni III. nebo stupni IV.,
- rodič zajistí péči o dítě jinou zletilou osobou v době, kdy je výdělečně činný nebo je žákem nebo studentem soustavně se připravujícím na budoucí povolání

Od ledna 2020 došlo k navýšení rodičovského příspěvku z 220 000 Kč na 300 000 Kč a tato změna platí pro rodiče, kteří čerpají aktivně rodičovský příspěvek na dítě mladší 4 let k 1. 1. 2020 a pro rodiče, kteří začnou čerpat rodičovský příspěvek kdykoli od 1. 1. 2020. Tato částka se rodiči od ledna 2020

navýšila automaticky a nemusel o ni nikdo žádat. Rodičovský příspěvek v lednu 2020 náležel rodiči ve stejné výši jako v prosinci 2019, pokud nedošlo k úpravě výši ze strany žadatele.

Při určení výše rodičovského příspěvku se vychází z předchozích příjmů rodičů. Pokud rodič žádné příjmy nedoloží, maximální hranice čerpání rodičovského příspěvku se od 1.1.2020 zvýšila ze 7 600 Kč na 10 000 Kč, u vícerčat na 15 000 Kč. V případě doložení příjmů je maximální hranice čerpání rodičovského příspěvku srovnatelná s peněžitou pomocí v mateřství.

Další změna nastala od 1.1.2020 v tom, že dítě do 2 let může rodič umístit do jeslí nebo dětské skupiny na 92 hodin měsíčně a nepřijde o rodičovský příspěvek. Pokud je dítě starší 2 let, tak se jeho docházka nesleduje.

Každé 3 měsíce je možné požádat o změnu výše měsíční částky rodičovského příspěvku, která nesmí být vyšší než maximální měsíční částka, kterou lze čerpat. Nárok na rodičovský příspěvek zaniká, pokud byly dítěti 4 roky, nebo rodič vyčerpal celkovou částku 300 000 Kč.⁷³

5.5 Pohřebné

Účelem pohřebného je přispět pozůstalé osobě na náklady spojené s pohřbem. Nárok na tuto dávku má osoba, která vypravila pohřeb:

1. dítěti, které bylo ke dni smrti považováno za nezaopatřené
2. osobě, která byla ke dni smrti rodičem nezaopatřeného dítěte

Podmínkou nároku je trvalé bydliště na území České republiky, které se nezjišťuje, pokud jde o dítě mrtvě narozené. Pokud podmínky nároku splňuje více osob, pak náleží pohřebné té osobě, která svůj nárok na dávku uplatní jako první. Pohřebné je dávkou jednorázovou, poskytovanou ve výši 5 000 Kč.

⁷³MPSV: *Rodičovský příspěvek* [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/rodicovsky-prispevek>

5.6 Dávky pěstounské péče

Zde bych na úvod uvedla, co se rozumí pod sociálně-právní ochranou dítěte, kterou upravuje zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, a v §1 vymezuje tento pojem jako:

- ochranu práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu,
- ochranu oprávněných zájmů dítěte, včetně ochrany jeho jmění a
- působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny,
- zabezpečení náhradního rodinného prostředí pro dítě, které nemůže být trvale nebo dočasně vychovááno ve vlastní rodině.

Situace, kdy se nejčastěji poskytuje sociálně-právní ochrana dětí:

- rodiče dětí zemřeli, neplní povinnosti plynoucí z rodičovské zodpovědnosti, nebo nevykonávají práva plynoucí z rodičovské zodpovědnosti,
- děti byly svěřeny do výchovy jiné fyzické osoby, která neplní povinnosti plynoucí ze svěřeni dítěte do její výchovy,
- děti zanedbávají školní docházku, nepracují, i když nemají dostatečný zdroj obživy, požívají alkohol nebo návykové látky, jsou ohroženy závislostí, živí se prostitucí, spáchaly trestný čin nebo
- opakovaně se dopouští útěků od rodičů nebo jiných fyzických odpovědných za výchovu dítěte,
- děti, na kterých byl spáchán trestný čin ohrožující život, zdraví, svobodu a jejich lidskou důstojnost;
- děti, které jsou na základě žádostí rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte opakovaně umísťovány do zařízení zajišťujících nepřetržitou péči o děti
- děti, které jsou ohrožovány násilím mezi rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za výchovu dítěte
- děti, které jsou žadateli o azyl a jsou odloučené od svých rodičů⁷⁴

⁷⁴Legislativa a systém sociálně-právní ochrany [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/legislativa-a-system-socialne-pravni-ochrany>

Orgány, které zajišťují sociálně-právní ochranu dětí, jsou:

1. obecní úřady obcí s rozšířenou působností
2. obecní úřady, újezdní úřady
3. krajské úřady
4. Ministerstvo práce a sociálních věcí
5. Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí
6. Úřad práce České republiky – krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu

Právem a zároveň povinností obou rodičů je řádná výchova dětí a péče o jejich příznivý vývoj. Jsou situace, kdy rodiče nemohou nebo nechtějí se řádně starat o své dítě, a proto je třeba hledat adekvátní formu náhradní péče, což je také jedním z úkolů orgánů sociálně-právní ochrany dětí. Formy náhradní péče jsou uvedeny v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník:

1. svěření dítěte do péče jiné osoby
2. pěstounská péče
3. pěstounská péče na přechodnou dobu
4. poručenství, pokud poručník o dítě osobně pečuje
5. osvojení

Soud má povinnost jmenovat dítěti poručníka v případě, že žádný z rodičů nevykonává rodičovskou odpovědnost vůči svému dítěti. Jde o situace, kdy

- oba rodiče nezletilého dítěte zemřeli,
- oba rodiče nezletilého dítěte byli zbaveni rodičovské odpovědnosti,
- výkon rodičovské odpovědnosti obou rodičů nezletilého dítěte byl pozastaven,
- rodičovská odpovědnost obou rodičů nezletilého dítěte byla omezena, nebo byl omezen její výkon,
- jde o dítě nezletilých rodičů, případně jeden z rodičů je nezletilý a druhý není znám či v rodném listě uveden.⁷⁵

⁷⁵Formy náhradní péče [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/formy-nahradni-rodinne-pece>

Pěstounská péče nastává v okamžiku, kdy není schopný o dítě pečovat žádný z rodičů ani poručník. Pak může soud svěřit dítě do osobní péče jiného člověka nebo pěstounovi. Pěstounská péče má vždy přednost před ústavní péčí o dítě. Pěstounství lze vykonávat i na přechodnou dobu a soud může o pěstounské péči rozhodnout na dobu, po kterou trvá překážka bránící rodičům v osobní péči o dítě. Rodiče mají vůči dítěti povinnosti a práva vyplývající z rodičovské odpovědnosti, např. mají právo se s dítětem osobně a pravidelně stýkat i právo na informace o dítěti. Dále soud stanoví rodičům rozsah výživného s ohledem na jejich možnosti.

Pěstoun je podle §966 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník povinen:

- o dítě osobně pečovat
- rozhodovat jen o běžných záležitostech dítěte, v těchto záležitostech dítě zastupovat a spravovat jeho jmění
- udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s jeho rodiči, dalšími příbuznými a osobami dítěti blízkými a umožnit styk rodičů s dítětem v pěstounské péči, nestanoví-li soud jinak.

Dávky pěstounské péče byly do 31.12.2012 součástí státní sociální podpory, ale od 1.1.2013 je upravuje zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Za pěstounskou péči tento zákon považuje péči o dítě, která je poskytována pečující osobou nebo osobou v evidenci.⁷⁶ Osoba v evidenci je taková osoba, která je vedena v evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu.⁷⁷

Mezi dávky pěstounské péče řadíme:

1. příspěvek na úhradu potřeb dítěte
2. odměna pěstouna
3. příspěvek při převzetí dítěte
4. příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla
5. příspěvek při ukončení pěstounské péče

⁷⁶ Zákon č. 359/1999 Sb., §47a

⁷⁷KAHOUN, Vilém a kolektiv. *Sociální zabezpečení: Vybrané kapitoly*. 2013. ISBN 978-80-7387-733-0, s. 321.

5.6.1 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte má pečující osoba, která má svěřené do pěstounské péče nezletilé nezaopatřené dítě. Výše této dávky činí v závislosti na věku dítěte za kalendářní měsíc

- 4950 Kč do 6 let věku dítěte
- 6105 Kč od 6 do 12 let věku dítěte
- 6985 Kč od 12 do 18 let věku dítěte
- 7260 Kč od 18 do 26 let věku dítěte

Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte se mění v případě, pokud je dítě závislé na pomoci jiné fyzické osoby.

Tabulka č. 8 – Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte podle §47f zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

Věk	I. stupeň závislosti (v Kč)	II. stupeň závislosti (v Kč)	III. stupeň závislosti (v Kč)	IV. stupeň závislosti (v Kč)
Do 6 let	5 115	6 105	6 490	7 040
6 – 12 let	6 215	7 480	7 975	8 635
12 – 18 let	7 095	8 580	9 130	9 570
18 – 26 let	7 425	8 910	9 460	9 900

5.6.2 Odměna pěstouna

Podle § 47i odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí má nárok na odměnu pěstouna pečující osoba nebo osoba v evidenci a také pokud tyto osoby pečují o nezaopatřené dítě, které po dosažení zletilosti nemá nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte z důvodu pobírání důchodu z důchodového pojištění ve výši stejné nebo vyšší než je příspěvek.

Výše odměny se odvíjí od počtu dětí, o které je pečováno, a od stupně závislosti na pomoci jiné fyzické osoby

- 12 000 Kč, pokud je pečováno o 1 dítě

- 18 000 Kč, pokud je pečováno o 2 děti
- 30 000 Kč, pokud je pečováno alespoň o 3 děti nebo pokud je pečováno o dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II nebo ve stupni III nebo ve stupni IV
- 20 000 Kč, pokud jde o osobu v evidenci

5.6.3 Příspěvek při převzetí dítěte

Příspěvek při převzetí dítěte náleží pečující osobě, která převzala dítě do pěstounské péče. Tento příspěvek je dávkou jednorázovou určenou pro nákup potřebného vybavení pro dítě, které přechází do náhradní rodinné péče. Výše příspěvku činí:

- pro dítě do 6 let věku 8 000 Kč
- pro dítě od 6 do 12 let věku 9 000 Kč
- pro dítě od 12 do 18 let věku 10 000 Kč

6. Dávky pro osoby se zdravotním postižením

Dávky pro osoby se zdravotním postižením jsou upraveny v zákoně č. 329/2011 Sb., zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, který slouží k podpoře jejich sociálního začleňování a vyhláškou č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.

Zákon o poskytnutí dávek osobám se zdravotním postižením upravuje

1. průkaz osoby se zdravotním postižením
2. příspěvek na mobilitu
3. příspěvek na zvláštní pomůcku

O těchto dávkách a o průkazu rozhoduje příslušná krajská pobočka Úřadu práce a o odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce rozhoduje Ministerstvo práce a sociálních věcí.

6.1 Průkaz osoby se zdravotním postižením

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením má osoba starší 1 roku s tělesným, smyslovým nebo duševním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, které podstatně omezuje její schopnost pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra.⁷⁸ Za dlouhodobě nepříznivý stav se považuje zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat déle než 1 rok. Průkaz se rozlišuje podle symbolu, který je na něm uvedený – TP, ZTP a ZTP/P.

Průkaz TP je určen pro osoby se středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně poruchy autistického spektra. Podle § 34 zákona č. 329/2011 Sb., zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením se středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna samostatné pohyblivosti v domácím prostředí, v exteriéru je schopna chůze se sníženým dosahem a má problémy při chůzi okolo překážek a na nerovném terénu. Středně těžkým funkčním postižením orientace se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna spolehlivé orientace v domácím prostředí a zhoršenou schopnost orientace má jen v exteriéru. Osoba, která je držitelem tohoto průkazu má nárok na vyhrazené místo k sedění ve veřejných dopravních prostředcích, s výjimkou dopravních prostředků, v nichž je místo k sedění vázáno na zakoupení místenky a přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání.

Nárok na průkaz ZTP má osoba s těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně poruch autistického spektra. Těžkým funkčním postižením pohyblivosti se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna samostatné pohyblivosti v domácím prostředí a v exteriéru je schopna chůze se značnými obtížemi a jen na krátké vzdálenosti. Těžkým funkčním postižením orientace se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna spolehlivé orientace v domácím prostředí a v exteriéru má značné obtíže. Držitel tohoto průkazu má stejné nároky jako držitel průkazu TP, dále má nárok na bezplatnou dopravu pravidelnými spoji místní veřejné hromadné dopravy osob a slevu 75 % jízdného

⁷⁸Zákon č. 329/2011 Sb., §34

ve druhé vozové třídě osobního vlaku a rychlíku ve vnitrostátní přepravě a slevu 75 % v pravidelných vnitrostátních spojích autobusové dopravy.

Osoba, která má nárok na průkaz ZTP/P, je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna chůze v domácím prostředí se značnými obtížemi, popřípadě není schopna chůze, v exteriéru není schopna samostatné chůze a pohyb je možný zpravidla jen na invalidním vozíku. Tato osoba při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu není schopna samostatné orientace v exteriéru a potřebuje průvodce. K výše jmenovaným nárokům má ještě držitel tohoto průkazu nárok na bezplatnou dopravu průvodce veřejnými hromadnými dopravními prostředky v pravidelné vnitrostátní osobní hromadné dopravě a o bezplatnou dopravu vodícího psa, je-li úplně nebo prakticky nevidomá, pokud ji nedoprovází průvodce.

6.2 Příspěvek na mobilitu

Příspěvek na mobilitu je dávkou nárokovou, opakující se, na kterou má nárok osoba starší 1 roku, pokud:

- má nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením ZTP nebo ZTP/P
- se opakovaně v kalendářním měsíci za úhradu dopravuje nebo je dopravována
- jí nejsou poskytovány pobytové sociální služby v domově pro osoby se zdravotním postižením, v domově pro seniory, v domově se zvláštním režimem nebo ve zdravotnickém zařízení ústavní péče – z důvodu hodných zvláštního zřetele lze poskytnout příspěvek na mobilitu i této osobě⁷⁹

Výše příspěvku na mobilitu činí 550 Kč za kalendářní měsíc a lze ho vyplácet zpětně do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, za který náleží.⁸⁰

6.3 Příspěvek na zvláštní pomůcku

Nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku má osoba, jejíž stav je dlouhodobě nepříznivý a nevyklučuje přiznání tohoto příspěvku. Podmínky

⁷⁹Úřad práce: Příspěvek na mobilitu [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/prispevek-na-mobilitu>

⁸⁰Zákon č. 329/2011 Sb., §7

poskytnutí stanoví §9 odst. 5 zákona č. 329/2011 Sb., zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. Osoba musí být:

- starší 3 let, pokud je příspěvek poskytován na pořízení motorového vozidla, schodolezu, stropního zvedacího systému, svislé zdvihací plošiny, šikmé zvedací plošiny, schodišťové sedačky nebo na úpravu bytu
- starší 15 let, pokud je příspěvek poskytován na pořízení vodícího psa
- starší 1 roku v ostatních případech ⁸¹

Další podmínkou je, že zvláštní pomůcka umožní osobě sebeobsluhu nebo ji potřebuje k realizaci pracovního uplatnění, k přípravě na budoucí povolání, k získávání informací, vzdělávání anebo ke styku s okolím. Když je příspěvek poskytován na zakoupení motorového vozidla, je podmínkou, aby se osoba opakovaně dopravovala, byla schopna řízení motorového vozidla nebo byla schopna být převážena motorovým vozidlem.

Výše příspěvku na zvláštní pomůcku se odvíjí od toho, zda jde o pomůcku v ceně do 10 000 Kč a speciální úprava se týká motorového vozidla. Na zvláštní pomůcku v ceně nižší než 10 000 Kč se příspěvek poskytne jen osobě, která má příjem nižší než 8násobek životního minima jednotlivce nebo životního minima společně posuzovaných osob. Výše příspěvku na zvláštní pomůcku se stanoví tak, že spoluúčast osoby činí 10 % z předpokládané nebo již zaplacené ceny zvláštní pomůcky, nejméně však 1 000 Kč. Pokud je pořizovací cena zvláštní pomůcky vyšší než 10 000 Kč, spoluúčast osoby činí 10 % z předpokládané nebo již zaplacené ceny zvláštní pomůcky. Příspěvek na pořízení motorového vozidla činí 200 000 Kč a je závislý na příjmu žadatele. Nejvyšší možná výše příspěvku na motorové vozidlo je 100 000 Kč.⁸²

7. Příspěvek na péči

Další nepojistnou sociální dávkou je příspěvek na péči, který je upraven v zákoně č. 108/2006 Sb., zákon o sociálních službách v části druhé. Příspěvek na péči je poskytován osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc jiné osoby při zvládnutí základních životních potřeb. Z této

⁸¹Zákon č. 329/2011 Sb., §9

⁸²Úřad práce: *Příspěvek na zvláštní pomůcku* [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/prispevek-na-zvlastni-pomucku>

dávky pak osoby hradí pomoc, kterou jim může poskytovat osoba blízká, asistent sociální péče, registrovaný poskytovatel sociálních služeb, dětský domov nebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu. Nárok na příspěvek na péči má osoba starší 1 roku života.

Při určení stupně závislosti se hodnotí zvládání těchto základních životních potřeb podle vyhlášky č. 505/2006 Sb.:

1. mobilita
2. orientace
3. komunikace
4. stravování
5. oblékání a obouvání
6. tělesná hygiena
7. výkon fyziologické potřeby
8. péče o zdraví
9. osobní aktivity
10. péče o domácnost⁸³

Podle § 8 zákona č. 108/2006 Sb., zákon o sociálních službách se rozlišují 4 stupně závislosti – lehká závislost, středně těžká závislost, těžká závislost a úplná závislost. Jestliže se jedná o osoby do 18 let věku, považují se za závislé na pomoci jiné fyzické osoby

- v I. stupni (lehká závislost), pokud nejsou schopny zvládat tři základní životní potřeby
- ve II. stupni (středně těžká závislost), pokud nejsou schopny zvládat čtyři nebo pět základních životních potřeb
- ve III. stupni (těžká závislost), pokud nejsou schopny zvládat šest nebo sedm základních životních potřeb
- ve IV. stupni (úplná závislost), pokud nejsou schopny zvládat osm nebo devět základních životních potřeb.

⁸³Zákon č. 108/2006 Sb., § 9

Jestliže se jedná o osoby starší 18 let věku, považují se za závislé na pomoci jiné fyzické osoby

- v I. stupni (lehká závislost), pokud nejsou schopny zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby
- ve II. stupni (středně těžká závislost), pokud nejsou schopny zvládat pět nebo šest základních životních potřeb
- ve III. stupni (těžká závislost), pokud nejsou schopny zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb
- ve IV. stupni (úplná závislost), pokud nejsou schopny zvládat devět nebo deset základních životních potřeb

Výše příspěvku na péči se odvíjí od stupně závislosti pro osoby do 18 let věku a za kalendářní měsíc činí

- 3300 Kč, jde-li o I. stupeň
- 6600 Kč, jde-li o II. stupeň
- 9900 Kč, jde-li o III. stupeň, pokud osobě poskytuje pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb, dětský domov nebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení anebo 13900 Kč v ostatních případech
- 13200 Kč, jde-li o IV. stupeň, pokud osobě poskytuje pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb, dětský domov nebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení anebo 19200 Kč v ostatních případech

Pro osoby starší 18 let činí výše příspěvku na péči za kalendářní měsíc

- 880 Kč, jde-li o I. stupeň
- 4400 Kč, jde-li o II. Stupeň
- 8800 Kč, jde-li o III. stupeň, pokud osobě poskytuje pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb, dětský domov nebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení anebo 12800 Kč v ostatních případech
- 13200 Kč, jde-li o IV. stupeň, pokud osobě poskytuje pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb, dětský domov nebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení anebo 19200 Kč v ostatních případech

Zvýšení příspěvku na péči o 2000 Kč měsíčně náleží

1. nezaopatřenému dítěti do 18 let věku, který má nárok na příspěvek na péči
2. rodiči, který má nárok na příspěvek na péči, a který pečuje o nezaopatřené dítě do 18 let věku, jestliže rozhodný příjem oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných je nižší než dvojnásobek částky životního minima oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných⁸⁴

Příspěvek na péči je dávkou, která se vyplácí měsíčně v kalendářním měsíci, za který náleží. Stejně jako dávky výše uvedené, příspěvek na péči vyplácí krajská pobočka Úřadu práce. K určení stupně závislosti jsou účastníci řízení povinni se podrobit sociálnímu šetření, které probíhá před přiznáním dávky.

8. Sociální zabezpečení v Německu

V září 2002 vstoupila v účinnost Smlouva o sociálním zabezpečení mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo. Tato smlouva řeší v České republice oblast nemocenského a zdravotního pojištění, důchodového pojištění a zvýšení důchodu pro bezmocnost. Dále zajišťuje státním příslušníkům obou smluvních států při jejich pobytu na území druhého státu rovnost zacházení, pokud dojde k uplatňování právních předpisů druhého státu.⁸⁵

Základním pramenem práva Evropské unie, který řeší koordinaci sociálního zabezpečení v Evropské unii je nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 883/2004 ze dne 29.4.2004 a nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 987/2009 ze dne 16.9.2009. Těmito právními předpisy jsou chráněna práva občanů v oblasti sociálního zabezpečení v rámci EU, avšak nenahrazují vnitrostátní systémy, tzn., že členské státy EU samy rozhodují, kdo bude podle jejich právních předpisů pojištěn, jaké dávky budou vypláceny a za jakých podmínek.⁸⁶

Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 987/2009 stanoví v čl. 7, že *„pokud osoba splňuje podmínky pro přiznání dávky nebo odpovídá za odvod pojistného v souladu se základním nařízením, avšak příslušná instituce nemá všechny informace týkající se situace v jiném členském státě, které jsou zapotřebí*

⁸⁴ Zákon č. 108/2006 Sb., §12

⁸⁵ Česká republika a Německo: mezinárodní smlouva o sociálním zabezpečení [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/web/cz/-/nemecko>

⁸⁶ Koordinace sociálního zabezpečení na úrovni EU [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=cs&catId=849>

ke konečnému výpočtu výše této dávky nebo odvodu, pak tato instituce na žádost dotyčné osoby přizná tuto dávku nebo vypočte výši tohoto odvodu na prozatímním základě, pokud je tento výpočet možný na základě informací, které má tato instituce k dispozici“.

Podle §1 věty 1 SGB XII je cílem sociálního zabezpečení umožnit těm, kteří mají nárok na dávky, vést život, který odpovídá důstojnosti lidí. Příjemci ale musí také usilovat o nezávislost na těchto dávkách. K dosažení těchto cílů musí příjemci a poskytovatelé sociální pomoci spolupracovat v rámci svých práv a povinností. Pokud mohou příjemci získat příjem přijetím přiměřeného zaměstnání, jsou povinni tak učinit a podílet se na nezbytné přípravě. Od příjemců nelze očekávat, že budou vykonávat výdělečnou činnost, pokud

1. nemohou tak učinit z důvodu snížené výdělečné schopnosti, nemoci, zdravotního postižení nebo potřeby péče nebo
2. dosáhli nebo překročili věk odpovídající standardní věkové hranici zákonného důchodového pojištění nebo
3. je zde další důležitý důvod, proč činnost zabránit.

Zejména nelze očekávat, že budou pracovat, pokud by to ohrozilo řádnou výchovu dítěte.⁸⁷

Sociální péče je charakterizována následujícími zásadami:

- Dávky jsou přizpůsobeny individuálním potřebám a zohledňují životní situaci, přání a dovednosti příjemců.
- Sociální pomoc je podřízenou dávkou, a proto je poskytována tehdy, jsou-li vyčerpány všechny ostatní možnosti, jako jsou příjmy a majetek příjemce.
- O sociální pomoc není třeba žádat, ale začíná tehdy, když jsou pro instituce sociálního zabezpečení splněna kritéria způsobilosti. Výjimkou jsou výhody pro základní zabezpečení ve stáří a v případě snížené výdělkové činnosti.
- Dávky jsou poskytovány jako služba, peněžité dávky nebo věcná dávka, přičemž peněžité dávky mají obecně přednost. Kromě finanční podpory zahrnuje poskytování služeb rozsáhlé poradenství.

⁸⁷SGB XII, §11

- Priorita ambulantní péče před hospitalizací je stanovena různými předpisy a ústavní pomoc je poskytována až po kontrole potřeby a možné alternativy. Zákon poskytuje výjimky pro těhotné ženy a zdravotně postižené osoby.⁸⁸

8.1 Rodinné dávky v Německu

Rodinnými dávkami se v Německu rozumí přídavek na dítě a rodičovský příspěvek. Platí, že tyto dávky obdrží osoba v zemi zaměstnání. Pokud oba rodiče pracují v různých členských státech EU, přednostním nárokem je nárok v tom státě zaměstnání, který je státem bydliště dítěte. Ale nevylučuje se ani poskytnout dávky ve druhém státu. Ale pokud by v tomto státě byly dávky vyšší, je stát povinen poskytnout tzv. vyrovnávací doplatek ve výši rozdílu. Tato situace by mohla např. nastat u výše přídavku na dítě v České republice a Německu u přeshraničního pracovníka z Německa pracujícího v České republice.

8.1.1 Přídavek na dítě

Přídavek na dítě, Kindergeld, náleží rodině, dokud si děti nejsou schopny zajistit své živobytí. Nárok na dávku mají rodiče nejméně do dosažení 18 let věku dítěte a je vyplácen do dosažení 25 let věku dítěte, pokud dítě navštěvuje školu, absolvuje první odborné vzdělání nebo první studium. Tato dávka není závislá na příjmech. Pokud zletilé dítě ukončilo studium a absolvuje druhé studium nebo na něj čeká, pak má nárok na přídavek na dítě jen za podmínky, že zaměstnání, které vykonává je tzv. zaměstnání nezakládající překážku. Toto zaměstnání se v Německu nazývá minijob. Jeho pravidelná týdenní pracovní doba nesmí překročit 20 hodin a výdělek je do 450 EUR měsíčně.

Dalším případem může být, že je dítě vedené v evidenci uchazečů úřadu práce v Německu nebo v evidenci střediska na podporu zaměstnanosti, tzv. Jobcenter. V tom případě je nárok na přídavek na dítě do dosažení 21 věku dítěte a dítě může pracovat v rámci minijobu. Pokud je dítě zdravotně omezeno a není si schopno zajistit svou obživu, může být přídavek na dítě poskytován bez věkového omezení za podmínky, že ke vzniku zdravotního postižení došlo před dosažením 25 let věku dítěte a jeho příjem nepřekročil 9 168 EUR za kalendářní rok.

⁸⁸*BMAS: Grundsätze der Sozialhilfe* [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.bmas.de/DE/Themen/Soziale-Sicherung/Sozialhilfe/grundsaeetze-der-sozialhilfe.html>

Žádost o přídavek na dítě se podává písemně úřadu práce v místě zaměstnání nebo v místě bydliště. K žádosti je rodič povinen doložit potvrzení o narození dítěte a potvrzení o tom, že bydliště dítěte se nachází v zahraničí. U dětí starších 18 let je potřeba doložit potvrzení o studiu atd. Od 1.1.2016 je rodič také povinen sdělit úřadu práce své osobní identifikační daňové číslo a osobní identifikační daňové číslo dítěte nebo prokázat jeho totožnost prostřednictvím jiných dokladů, např. osobním identifikačním číslem používaným v zemi jeho bydliště. Osobní daňové identifikační čísloděložadatel v Německu Spolkový centrální daňový úřad.

O přídavek na dítě lze zpětně zažádat za 6 měsíců. Výše přídavku na dítě činí od července 2019 měsíčně pro první a druhé dítě 204 EUR, pro třetí dítě 210 EUR a na každé další dítě 235 EUR.⁸⁹

8.1.2 Sociální příplatek na dítě

Sociální příplatek na dítě, Kinderzuschlag, je dodatečnou dávkou určenou rodičům pro každé dítě mladší 25 let, na které pobírají přídavek na dítě a se kterým žijí ve společné domácnosti. Podmínkou nároku je dosažení hranice minimálního příjmu rodičů ve výši 900 EUR u rodičovských párů, 600 EUR u osamělých rodičů a nesmí být překročen horní limit příjmů.

Každý, kdo pobírá sociální příplatek na dítě má také nárok na dávky za vzdělání a účast, které zajišťují služby pro vzdělávání:

- jednodenní školní výlety
- vícedenní školní výlety
- školní potřeby do částky 150 EUR za školní rok,
- náklady na jízdenky pro veřejnou dopravu pro žáky – i když lze jízdenky použít na jiné cesty,
- náklady na přiměřenou podporu učení žáků – do skutečné výše nákladů
- strava ve školní jídelně, v denním středisku nebo v mimoškolní péči nebo v denní péči – do skutečné výše nákladů

⁸⁹*EuresTriRegio: Rodinné dávky* [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.eures-triregio.eu/familienleistungen-262.html>

- měsíční částka na společenské a kulturní aktivity, například ve sportovním klubu nebo na hudební škole, ve výši 15 EUR⁹⁰

Výše sociálního příplatku je až do výše 185 EUR na dítě. Tato dávka se nevyplácí zpětně a je vyplácena až do měsíce, ve kterém byla podána žádost.⁹¹

8.1.3 Rodičovský příspěvek

Rodičovský příspěvek, Elterngeld, je určený pro rodiče, kteří nepracují déle než 30 hodin týdně, mají právo na výkon rodičovské péče o dítě, bydlí ve stejné domácnosti a sami pečují o dítě. V zásadě platí, že se rodičovský příspěvek přednostně vyplácí v zemi zaměstnání dotyčného rodiče.

V Německu se rozlišují tři typy rodičovského příspěvku – základní rodičovský příspěvek (Basiselterngeld), rodičovský příspěvek plus (Elterngeld plus) a partnerský bonus. Buď lze čerpat jeden z těchto příspěvků, nebo je kombinovat.

Základní rodičovský příspěvek může pobírat matka nebo otec dítěte po jeho narození v rozsahu nejvýše 14 měsíčních částek, které si můžou mezi sebe rozdělit. Pokud si rodiče rodičovský příspěvek rozdělí, musí jeden rodič pobírat příspěvek po dobu nejméně dvou a nejvíce dvanácti měsíců. V případě, že rodičovský příspěvek pobírají oba rodiče a nemají tak žádný příjem z výdělečné činnosti, vyplácí se rodičovský příspěvek po dobu dalších dvou měsíců, tzv. partnerských měsíců. Pro stanovení výše základního rodičovského příspěvku se posuzují příjmy před narozením dítěte. Rodičovský příspěvek pak nahradí 65 – 100% ušlého měsíčního výdělku z výdělečné činnosti po narození dítěte. Výše činí měsíčně nejméně 300 EUR a nejvýše 1 800 EUR.

Rodičovský příspěvek plus je vyplácen dvojnásobně dlouhou dobu, tzn., že jeden měsíc u základního rodičovského příspěvku znamená dva měsíce u rodičovského příspěvku plus. Díky tomu je rodičovský příspěvek plus poskytován rodičům i poté, co dítě dosáhne věku 14 měsíců. Výše rodičovského příspěvku plus je nejméně 150 EUR a nejvýše 900 EUR.

⁹⁰BMFSFJ: *Kinderzuschlag und Leistungen für Bildung und Teilhabe* [online]. [cit. 2020-03-16].

Dostupné z:

<https://www.bmfsfj.de/bmfsfj/themen/familie/familienleistungen/kinderzuschlag/kinderzuschlag-und-leistungen-fuer-bildung-und-teilhabe>

⁹¹EuresTriRegio: *Rodinné dávky* [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.eures-tiregio.eu/familienleistungen-262.html>

Partnerský bonus dává každému z rodičů možnost pobírat rodičovský příspěvek plus po dobu dalších 4 měsíců, pokud matka a otec dítěte pracují po dobu čtyř po sobě jdoucích měsíců v rozmezí od 25 do 30 hodin týdně.

Žádost o rodičovský příspěvek se podává písemně po narození dítěte útvaru správy rodičovských příspěvků příslušného zemského okresu nebo statutárního města. Rodičovský příspěvek lze vyplácet zpětně za 3 měsíce. Nárok na rodičovský příspěvek zaniká, pokud roční zdanitelný příjem překročí částku 500 000 EUR u dvou rodičů a 250 000 EUR u jednoho rodiče.⁹²

8.2 Pohřebné

V případě ztráty blízkého člověka má pozůstalý nárok na tzv. pozůstalostní dávky. V rámci zemí Evropské unie se jedná nejčastěji o důchod pro pozůstalé a pohřebné.

Důchod pro pozůstalé v Německu se vyplácí měsíčně a odpovídá procentnímu podílu důchodu, který pobíral zesnulý. Tento důchod vyplácí úřad, který vyplácel důchod zesnulého a vdovec/vdova nebo sirotek ho může pobírat i tehdy, pokud sám nebyl důchodového pojištění. Žádost o pozůstalostní důchod musí pozůstalý žádat v zemi, v níž zesnulý před svou smrtí žil nebo pracoval. Pokud nevznikne nárok na pozůstalostní důchod, může vzniknout nárok na pohřebné.

Pokud zesnulý dostával důchod z více zemí Evropské unie, pohřebné by měla vyplácet země, v níž před svou smrtí žil, ale nevyplácela mu tato země důchod nebo země, v níž platil příspěvky do systému sociálního zabezpečení nejdelší dobu.⁹³

⁹²*EuresTriRegio: Rodinné dávky* [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.eures-tiregio.eu/familienleistungen-262.html>

⁹³*Důchody pro pozůstalé a pohřebné* [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z: https://europa.eu/youreurope/citizens/work/unemployment-and-benefits/death-grants/index_cs.htm

9. Závěr

Cílem mé diplomové práce bylo především charakterizovat všechny dávky nepojistného charakteru a jejich využití. Nejdříve jsem se zabývala dávkami hmotné nouze, poté dávkami státní sociální podpory a jako poslední jsem popsala dávky pro osoby se zdravotním postižením a příspěvek na péči. Toto téma považuji za aktuální problematiku v České republice. Ve své práci se mi podařilo vycházet z platné právní úpravy a navázat tak na historický vývoj sociálního zabezpečení.

V diplomové práci jsem se nejdříve zabývala úřadem práce a jeho úlohami. Významným právním předpisem je zde zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a podle tohoto zákona vzniká úřad práce jako správní úřad s celostátní působností v čele s generálním ředitelem. V úřadu práce dále působí 14 krajských poboček v jednotlivých krajích. Úřad práce rozhoduje ve správním řízení v I. stupni a nadřazeným orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Poté jsem přešla k teoretickému výkladu sociální politiky a sociálního zabezpečení v České republice. Důležitou součástí mé práce je vývoj sociálního zabezpečení, který jsem stručně popsala od počátku vzniku sociálního zabezpečení až do současnosti.

Následně jsem přešla k nejrozsáhlejší části mé práce a to k popisu dávek z oblasti sociální politiky. V této části jsem pracovala s několika zákony. Dávky hmotné nouze upravuje zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů a další právní předpisy, jako jsou zákon č. 110/2006 Sb., o existenčním minimu a vyhláška č. 389/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi. Dávky státní sociální podpory jsou upraveny v zákoně č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Dávky pro osoby se zdravotním postižením upravuje zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. Příspěvek na péči je upraven v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Ke každému typu dávek jsem do přílohy své práce přiložila formuláře, které jsou nezbytnou součástí při přiznání dávek. Během tvorby mé diplomové práce také došlo ke změně částek životního a existenčního minima od 1.4.2020. Proto jsem svou práci doplnila o tuto aktualizaci do tabulky č. 1.

V současné době na úřadu práce probíhá vysoký nárůst žádostí o dávky hmotné nouze, který je zapříčiněn nečekanou situací způsobenou koronavirovou pandemií. Jedná se především o dávky mimořádné okamžité pomoci, které jsou jednorázové a řeší aktuální situaci žadatele bez ohledu na jeho příjmy za předchozí 3 měsíce. Ani v této situaci ale nelze zapomenout na to, že dávky mimořádné okamžité pomoci jsou dávkami nenárokovými a přiznání jejich nároku je na uvážení správního orgánu.

V poslední části mé diplomové práce jsem srovnala dávky v České republice a Německu. Zde se zabývám rodinnými dávkami, které představují v Německu přídavek na dítě (Kindergeld), sociální příplatek na dítě (Kinderzuschlag) a rodičovský příspěvek (Elterngeld).

10. Resumé

The aim of my diploma thesis was primarily to characterize all non-insurance benefits and their use. First I dealt with the benefits of material need, then the benefits of the state social support and last I described the benefits for the disabled and the care allowance. I consider this topic as a topical issue in the Czech Republic.

Material Need Benefits are governed by the Act on Assistance in Material Need, and the Minimum Subsistence Act. State Social Support Benefits are governed by the State Social Support Act. Benefits for persons with disabilities are governed by the Act on the provision of benefits to persons with disabilities and the care allowance is governed by the Social Services Act.

This work has 8 parts. The first part is devoted to the labor office and its tasks. Next part deals with social security and social security development. In other parts I deal with benefits in material need, benefits of state social support, benefits for people with disabilities and care allowance. The last part of my work is devoted to social security in Germany.

11. Seznam použitých zkratk

tzn.	to znamená
tj.	to je
Sb.	Sbírka zákonů
EU	Evropská unie
např.	například
apod.	a podobně
č.	číslo

12. Zdroje

Knihy:

GALVAS, Milan; GREGOROVÁ, Zdeňka. Sociální zabezpečení. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2000. 240 s. ISBN 80-210-2292-2

GREGOROVÁ, Zdeňka a Milan GALVAS. *Sociální zabezpečení: 2. aktualizované vydání*. Str. 26. 2000. ISBN 80-210-3686-9.

VEČEŘA, M. Sociální stát. Východiska a přístupy. 2. upravené vydání. Praha: Sociologické nakladatelství, 1996. 112 s. ISBN 80-85850-16-8

TOMEŠ, Igor. Úvod do teorie a metodologie sociální politiky, 2010. ISBN 978-80-7367-680-3

KAHOUN, Vilém a kolektiv. Sociální zabezpečení: Vybrané kapitoly. 2013. ISBN 978-80-7387-733-0

ŠABATOVÁ, Anna, Marek BLECHA, Jitka ČERNÁ a kol. Veřejný ochránce práv Ombudsman- stanoviska: Dávky pomoci v hmotné nouzi, 2017. ISBN 978-80-87949-58-0

BECK, Petr, Dana HACAPERKOVÁ, Jarmila KRÁLOVÁ a Petr NIEDERLE. Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky pro osoby se zdravotním postižením. 2012. ISBN 978-80-7263-744-7

TRÖSTER, Petr. Právo sociálního zabezpečení. 5., přeprac. a aktualiz. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-322-6

HLAVAČKA, Milan, Pavel CIBULKA, Jiří POKORNÝ, Olga FEJTOVÁ a Pavel BEK. Sociální myšlení a sociální praxe v českých zemích 1781-1939: ideje, legislativa, instituce. 1. vyd. Praha: Historický ústav, 2015. ISBN 978-80-7286-241-2.

RÁKOSNÍK, Jakub a Igor TOMEŠ. Sociální stát v Československu: právně-institucionální vývoj v letech 1918-1992. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-30-8

KUKALOVÁ, Gabriela a Lukáš MORAVEC. Systém sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění v ČR. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2014. ISBN 978-80-213-2491-6.

Zákony:

Zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu

Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

Internetové zdroje:

Úřad práce ČR: Historie Úřadu práce ČR [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/historie>

Úřad práce ČR: O úřadu práce ČR [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/o-uradu-prace>

Úřad práce ČR: Příspěvek na bydlení [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/prispevek-na-bydleni>

EuresTriRegio: Rodinné dávky [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.eures-triregio.eu/familienleistungen-262.html>

BMFSFJ: Kinderzuschlag und Leistungen für Bildung und Teilhabe [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.bmfsfj.de/bmfsfj/themen/familie/familienleistungen/kinderzuschlag/kinderzuschlag-und-leistungen-fuer-bildung-und-teilhabe>

BMAS: Grundsätze der Sozialhilfe [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.bmas.de/DE/Themen/Soziale-Sicherung/Sozialhilfe/grundsätze-der-sozialhilfe.html>

MPSV: Rodičovský příspěvek [online]. [cit. 2020-03-16]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/rodicovsky-prispevek>

80 let sociálního pojištění [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z:
https://www.cssz.cz/documents/20143/99569/publikace_80letSP.pdf/af9016aac859-9592-8621-b35e125d7e61

Legislativa a systém sociálně-právní ochrany [online]. [cit. 2020-04-14].
Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/legislativa-a-system-socialne-pravni-ochrany>

Formy náhradní péče [online]. [cit. 2020-04-14]. Dostupné z:
<https://www.mpsv.cz/web/cz/formy-nahradni-rodinne-pece>

Státní sociální podpora [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z:
<https://www.mpsv.cz/statni-socialni-podpora>

Koordinace sociálního zabezpečení na úrovni EU [online]. [cit. 2020-04-15].
Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=cs&catId=849>

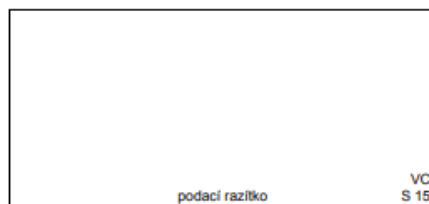
13. Příloha

13.1 Žádost o příspěvek na živobytí

HN

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

VC
S 15

Žádost o příspěvek na živobytí

A. Žadatel:

Příjmení: Novák	Jméno ¹⁾ : Pavel	Rodné číslo v ČR ²⁾ : 905542/0000	
Rodné příjmení ³⁾ : Novák	Titul před: za:	Státní příslušnost: ČR	
Trvalý pobyt: Obec: Praha	Část obce: Praha 7		
Ulice: Dobrovského	Č. p. 4): 1275	Č. orient.: 25 PSČ: 170 00	
Skutečný pobyt ⁵⁾ : Obec: Praha	Část obce: Praha 7		
Ulice: Dobrovského	Č. p. 4): 1275	Č. orient.: 25 PSČ: 170 00	
Adresa pro doručování ⁶⁾ : Obec: Praha	Část obce: Praha 7		
Ulice: Dobrovského	Č. p. 4): 1275	Č. orient.: 25 PSČ: 170 00	
Zdrav. stav ⁸⁾ :	Stupeň invalidity ⁷⁾ :	Péče ⁹⁾ :	Dieta ⁹⁾ :
Zdravotní péče ¹⁰⁾ : 20	Rodinný stav ¹¹⁾ : 1	Manžel(ka) ¹²⁾ :	Rodiče ¹³⁾ :
Bydliště v ČR ¹⁴⁾ : Ano	St. důchod ¹⁵⁾ :	Nezaopatřenost ¹⁶⁾ :	Vyživovací pov. ¹⁷⁾ :
Telefon: 728 004 112	E-mail: semnapis@mail.cz	ID datové schránky: dkkY95	

- 1) Uveďte všechna jména osoby.
- 2) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).
- 3) Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.
- 4) Pokud je místo čísla popisného přiděleno číslo evidenční, uveďte před číslem písmeno E.
- 5) Nevypisujte, pokud je adresa shodná s trvalým pobytem.
- 6) Do kolonky **Zdrav. stav** zapíšte **ANO**, pokud je osoba těžce zdravotně postižená nebo dlouhodobě nemocná. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 7) Do kolonky **Stupeň invalidity** zapíšte stupeň invalidity, který byl osobě přiznán. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 8) Do kolonky **Péče** zapíšte z tabulky D pořadové číslo dítěte, kterému je osoba rodičem a o které celodenně, osobně a řádně pečuje a toto dítě nemůže být z vážných důvodů umístěno v jeslích, mateřské škole nebo v obdobném zařízení. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 9) Do kolonky **Dieta** zapíšte **ANO**, pokud osobě lékař doporučil dietní stravování. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 10) Do kolonky **Zdravotní péče** uveďte datum nástupu osoby do zdravotnického zařízení, ve kterém je osobě poskytována zdravotní péče.
- 11) Do kolonky **Rodinný stav** zapíšte jednu z uvedených možností ve formě: 1 – svobodný(á), 2 – ženatý/vdaná, 3 – vdovec/vdova, 4 – rozvedený(á), 5 – registrované partnerství.
- 12) Do kolonky **Manžel(ka)** uveďte pořadové číslo osoby z tabulky části A nebo D, která je manželem(kou) osoby.
- 13) Do kolonky **Rodiče** uveďte pořadová čísla osob z tabulky části A nebo D, které jsou rodiči (nebo osobami, kterým je dítě rozhodnutím příslušného orgánu svěřeno do péče) nezletilé nezaopatřené osoby nebo rodiči osamělého rodiče nezletilého nezaopatřené dítěte. Pokud ani jeden z těchto rodičů v části A nebo D není uveden, kolonku proškrtněte.
- 14) Do kolonky **Bydliště v ČR** zapíšte **ANO**, pokud osoba má na území České republiky bydliště, v opačném případě kolonku proškrtněte. Osoba má bydliště na území České republiky zejména pokud se zde dlouhodobě zdržuje, vykonává zde výdělečnou činnost, žije zde s rodinou, plní zde povinnou školní docházku nebo se zde soustavně připravuje na budoucí povolání, popřípadě existují jiné významné důvody, zájmy či aktivity, jejichž vzájemná souvislost dokládá sepětí této osoby s Českou republikou.
- 15) Do kolonky **St. důchod** zapíšte **ANO**, pokud je osoba poživitelem starobního důchodu. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 16) Do kolonky **Nezaopatřenost** zapíšte **ANO**, pokud osoba splňuje podmínky nezaopatřenosti dítěte. Pokud osoba není nezaopatřeným dítětem, kolonku proškrtněte.
- 17) Do kolonky **Vyživovací pov.** uveďte **ANO** pokud máte stanovenou vyživovací povinnost vůči nezletilému dítěti anebo pokud máte vůči zletilému dítěti dluh na výživném, který vznikl v době nezletilosti dítěte. Pokud vyživovací povinnost vůči nezletilému dítěti stanovenou nemáte a nemáte ani vůči zletilému dítěti dluh na výživném, který vznikl v době nezletilosti dítěte, uveďte **NE**. Dítě se považuje za nezletilé i v měsíci, ve kterém nabylo zletlosti.

B. Zástupce žadatele:

vypínete pouze v případě, že žádost podává zástupce žadatele (zakonný zástupce, jiná fyzická osoba, které byla nezletilá osoba rozhodnutím příslušného orgánu svěřena do péče, zmocněnec, opatrovník).

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :
Rodné příjmení ³⁾ :	Titul před:	za:
Státní příslušnost:		
Trvalý pobyt ¹⁸⁾ :	Obec:	Část obce:
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : Č. orient.: PSČ:
2. Skutečný pobyt ⁵⁾ :	Obec:	Část obce:
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : Č. orient.: PSČ:
Adresa pro doručování ⁶⁾ :	Obec:	Část obce:
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : Č. orient.: PSČ:
Telefon:	E-mail:	ID datové schránky:

C. Právnícká osoba zastupující žadatele:

Vypíšte v případě, že žádost podává právnícká osoba zastupující žadatele (obecní úřad, ústav).

Název zařízení:	IČ:
Adresa zařízení: Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : Č. orient.: PSČ:
Telefon:	E-mail:
ID datové schránky:	

Osoba pověřená jednat jménem právnícké osoby:

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ¹⁹⁾ :
Funkce:	Pověření jednat od: . . .20 do: . . .20	Titul před: za:
Adresa pro doručování ²⁰⁾ :		
Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : Č. orient.: PSČ:	

D. Ostatní společně posuzované osoby²¹⁾:

Uveďte všechny osoby, které s žadatelem společně užívají byt (obývaný prostor) na adrese skutečného pobytu uvedené v části A. Manžela/manželku a nezletilé nezaopatřené děti žadatele a ostatních společně posuzovaných osob uveďte i tehdy, jestliže s oprávněnou osobou společně byt (obývaný prostor) neužívají.

Podpisem stvrzuje každá z uvedených osob správnost a úplnost uvedených údajů a dává výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnícké osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, výši příjmu těchto osob, údaje o přihlášení se k trvalému pobytu, v případě nezaopatřené dítěte skutečnosti prokazující nezaopatřenost a další údaje, a to v rozsahu potřebném pro rozhodování o nároku na dávku, její výši a výplatu a pro posuzování podle § 16 zákona č. 111/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Příjmení: Nováková	Jméno ¹⁾ : Jarmila	Rodné číslo v ČR ²⁾ : 955122/0001
Rodné příjmení ³⁾ : Kalivodová	Titul před:	za:
Státní příslušnost: Česká		
Trvalý pobyt ¹⁸⁾ :	Obec: Praha	Část obce: Praha 7
	Ulice: Dobrovského	Č. p. ⁴⁾ : 1275 Č. orient.: 25 PSČ: 170 00
3. Skutečný pobyt ⁵⁾ :	Obec: Praha	Část obce: Praha 7
	Ulice: Dobrovského	Č. p. ⁴⁾ : 1275 Č. orient.: 25 PSČ: 170 00
Nezaopatřenost ¹⁶⁾ :	St. důchod ¹⁵⁾ :	Rodinný stav ¹¹⁾ : 1
Zdrav. stav ⁶⁾ :	Stupeň invalidity ⁷⁾ :	Péče ⁸⁾ :
Zdravotní péče ¹⁰⁾ : . . .20	Užívání a náklady ²²⁾ : Ano	Rodiče ¹³⁾ :
Vyživovací pov. ¹⁷⁾ :	Prohlašuji, že mé celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mi neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.	Podpis: <i>Nováková</i>

18) Nevypíňujte, pokud je adresa shodná s trvalým pobytem žadatele.

19) Údaj je nepovinný. Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

20) Nevypíňujte, pokud je adresa shodná s adresou zařízení.

21) § 2 a § 8 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

22) Do kolonky **Užívání a náklady** zapíšte **NE**, pokud osoba společně s žadatelem trvale nežije a neuhrazuje s ní společně náklady na své potřeby.

Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Rodné číslo v ČR ²⁾ :	
Rodné příjmení ³⁾ :		Titul před: za:		Státní příslušnost:	
Trvalý pobyt ¹⁸⁾ : Obec:		Část obce:			
Ulice:		Č. p. ⁴⁾ :		Č. orient.: PSČ:	
4.	Skutečný pobyt ⁵⁾ : Obec:		Část obce:		
	Ulice:		Č. p. ⁴⁾ :		Č. orient.: PSČ:
Nezaopatřenost ¹⁶⁾ :		St. důchod ¹⁵⁾ :		Rodinný stav ¹¹⁾ :	
Zdrav. stav ⁶⁾ :		Stupeň invalidity ⁷⁾ :		Péče ⁸⁾ :	
Zdravotní péče ¹⁰⁾ : . . . 20		Užívání a náklady ²²⁾ :		Rodiče ¹³⁾ :	
Vyživovací pov. ¹⁷⁾ :		Prohlašuji, že mé celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mi neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.			Podpis:
Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Rodné číslo v ČR ²⁾ :	
Rodné příjmení ³⁾ :		Titul před: za:		Státní příslušnost:	
Trvalý pobyt ¹⁸⁾ : Obec:		Část obce:			
Ulice:		Č. p. ⁴⁾ :		Č. orient.: PSČ:	
5.	Skutečný pobyt ⁵⁾ : Obec:		Část obce:		
	Ulice:		Č. p. ⁴⁾ :		Č. orient.: PSČ:
Nezaopatřenost ¹⁶⁾ :		St. důchod ¹⁵⁾ :		Rodinný stav ¹¹⁾ :	
Zdrav. stav ⁶⁾ :		Stupeň invalidity ⁷⁾ :		Péče ⁸⁾ :	
Zdravotní péče ¹⁰⁾ : . . . 20		Užívání a náklady ²²⁾ :		Rodiče ¹³⁾ :	
Vyživovací pov. ¹⁷⁾ :		Prohlašuji, že mé celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mi neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.			Podpis:
Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Rodné číslo v ČR ²⁾ :	
Rodné příjmení ³⁾ :		Titul před: za:		Státní příslušnost:	
Trvalý pobyt ¹⁸⁾ : Obec:		Část obce:			
Ulice:		Č. p. ⁴⁾ :		Č. orient.: PSČ:	
6.	Skutečný pobyt ⁵⁾ : Obec:		Část obce:		
	Ulice:		Č. p. ⁴⁾ :		Č. orient.: PSČ:
Nezaopatřenost ¹⁶⁾ :		St. důchod ¹⁵⁾ :		Rodinný stav ¹¹⁾ :	
Zdrav. stav ⁶⁾ :		Stupeň invalidity ⁷⁾ :		Péče ⁸⁾ :	
Zdravotní péče ¹⁰⁾ : . . . 20		Užívání a náklady ²²⁾ :		Rodiče ¹³⁾ :	
Vyživovací pov. ¹⁷⁾ :		Prohlašuji, že mé celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mi neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.			Podpis:

E. Počet dalších osob užívajících byt (obývaný prostor)²³⁾: 0

23) Uveďte počet dalších osob, které užívají byt (obývaný prostor) a které nejsou společně posuzovanými osobami, a proto nebyly uvedeny v odstavci D. PROSÍM OBRAŤTE
20 01 01 501

F. Způsob výplaty dávky:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících čtyř variant a do příslušné tabulky uveďte doplňující informace.

 na platební účet u peněžního ústavu v ČR vedeném v CZK:

Číslo účtu: 111 111 111	Kód banky: 111	Specifický symbol ²⁴⁾ :
Vlastník bankovního účtu: Příjmení: Nováková	Jméno ¹⁾ : Jarmila	

 poštovním poukazem na adresu trvalého pobytu v ČR poštovním poukazem na jinou adresu v ČR:

Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : Č. orient.: PSČ:

 v hotovosti**G. Prohlášení žadatele:**

Prohlašuji, že jsou v této žádosti uvedeny všechny společně posuzované osoby.

Prohlašuji, že mé celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mi neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.

Veškeré údaje v této žádosti jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivých údajů vyplývaly.

Podpisem rovněž dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, výši příjmu, údaje o přihlášení se k trvalému pobytu, v případě nezaopatřeného dítěte skutečnosti prokazující nezaopatřenost a další údaje, a to v rozsahu potřebném pro rozhodování o nároku na dávku, její výši a výplatu a pro posuzování podle § 16 zákona č. 111/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Souhlasím se zproštěním mlčenlivosti a zproštění mlčenlivosti společně posuzovaných osob v případě naplnění ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje, do 8 dnů změny ve skutečnostech, které jsou rozhodné pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu (např. pro žadatele nebo kteroukoli z ostatních společně posuzovaných osob doklad o uznání osoby za dočasně práce neschopnou, pokud bude takto osoba uznána, doklad o pobírání dávek nemocenského pojištění z důvodu těhotenství nebo mateřství, pokud tyto dávky bude osoba pobírat, ohlášení nástupu výkonu trestu odnětí svobody, vzetí do vazby, pobyt v domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory nebo domově se zvláštním režimem, nebo v chráněném bydlení nebo pobyt ve zdravotnickém zařízení zdravotní péče, aj.).

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V Praze	dne 12.03.2020	Podpis žadatele/zástupce: Novák
---------	----------------	---------------------------------

K žádosti prosím doložte:

- pro všechny uvedené osoby (mimo osoby v části D) průkaz totožnosti, u dětí do 15 let rodný list
- pokud v průkazu totožnosti není uvedeno rodné příjmení, doložte rodný list
- informace o užívání bytu (obývaném prostoru)
- pro nezaopatřené děti po skončení povinné školní docházky a vždy od školního roku začínajícího v kalendářním roce, v němž dítě dovršilo 15 let:
 - Potvrzení o studiu nebo
 - Potvrzení o zdravotním stavu vydávaném úřadem práce nebo dokládající neschopnost vykonávat soustavou výdělečnou činnost z důvodu dlouhodobě nepřiznivého zdravotního stavu nebo
 - Potvrzení o zdravotním stavu vydávaném ošetřujícím lékařem dokládající neschopnost soustavně se připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz
- pro každou osobu Prohlášení o celkových sociálních a majetkových poměrech
- pro každou osobu Doklad o výši měsíčních příjmů za tři kalendářní měsíce předcházející kalendářnímu měsíci, ve kterém podáváte žádost o přiznání dávky
- pro každou osobu, která vyplnila ANO v kolonce St. důchod, doklad o přiznání starobního důchodu
- pro každou osobu, která vyplnila ANO v kolonce Zdrav. stav z důvodu těžkého zdravotního postižení, průkaz mimořádných výhod ZTP/P
- pro každou osobu, které je dlouhodobě nemocná, Potvrzení o zdravotním stavu vydávaném ošetřujícím lékařem dokládající dlouhodobou nemoc, pokud není dlouhodobá nemoc doložena doklady o uznání osoby za dočasně práce neschopnou
- pro každou osobu, která vyplnila kolonku Stupeň invalidity, doklad o přiznání stupně invalidity
- pro každou osobu, která vyplnila ANO v kolonce Dieta, Potvrzení o nutnosti dietního stravování
- pro každou osobu výpisy z bankovních účtů
- pro každou osobu, která vyplnila ANO v kolonce Vyživovací povinnost, Prohlášení o stanovené vyživovací povinnosti a jejím plnění platné k poslednímu dni měsíce, předcházejícímu měsíci podání žádosti
- pro každou osobu, která je uznána za dočasně práce neschopnou, doklad o uznání osoby dočasně práce neschopnou
- pro každou osobu, která pobírá dávky nemocenského pojištění z důvodu těhotenství nebo mateřské, doklad o pobírání těchto dávek
- pro každé nezaopatřené dítě, kterému je výživné stanoveno soudem, rozhodnutí soudu o stanovení výživného

Údaje, pro které na formuláři nedostačuje vyhrazené místo, uveďte na volném listě a přiložte k tiskopisu.

Formuláře žádostí, potvrzení a ostatních dokladů naleznete na internetové adrese <https://www.mpsv.cz/web/cz/formulare> nebo si je vyzvednete na pracovišti Úřadu práce ČR. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

24) Kolonku Specifický symbol vyplňte pouze v případě Československé obchodní banky pro účty s číslem 6699.

13.2 Prohlášení o celkových sociálních a majetkových poměrech

Příloha - HN

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko	C S 15
----------------	-----------

Prohlášení o celkových sociálních a majetkových poměrech

Tento doklad slouží jako příloha k žádosti o dávky pomoci v hmotné nouzi a příspěvek na zvláštní pomůcku.

A. Osoba předkládající prohlášení:

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :
-----------	-----------------------	----------------------------------

B. Nemovitý majetek:

Zaškrtněte jednu z uvedených variant.

- nemám
 mám vlastní
 využívám majetek osob blízkých

C. Seznam nemovitého majetku:

Vyplňte pouze v případě, že jste v části B zaškrtnl(a) druhou nebo třetí variantu.

Zaškrtněte všechny druhy majetku, který vlastníte nebo který vlastní osoby blízké avšak Vy ho využíváte, a uveďte jeho hodnotu nebo výměru.

- Nemovitosti sloužící k bydlení nebo k rekreaci: hodnota: Kč

Pozemky:

- stavební výměra: m²
 zahrada výměra: m²
 pole výměra: m²
 jiný pozemek druh pozemku: výměra: m²

D. Movitý majetek:

Zaškrtněte jednu z uvedených variant.

- nemám
 mám vlastní
 mimo obvyklé vybavení domácnosti a majetku, jehož využití se neposuzuje, využívám majetek osob blízkých

E. Seznam movitého majetku:

Vyplňte pouze v případě, že jste v části D zaškrtnl(a) druhou nebo třetí variantu.

Zaškrtněte všechny druhy majetku, který vlastníte nebo který vlastní osoby blízké avšak Vy ho využíváte, a uveďte jeho hodnotu.

☐ Motorové vozidlo	hodnota: ____	Kč
☐ Cenné obrazy	hodnota: ____	Kč
☐ Cenné šperky	hodnota: ____	Kč
☐ Cenné sbírky	hodnota: ____	Kč
☐ Starožitnosti	hodnota: ____	Kč
☐ Další předměty nepatřící do obvyklého vybavení domácnosti	hodnota: ____	Kč

Popis těchto předmětů:

Finanční prostředky:

☐ hotovost přesahující 1000 Kč	hodnota: ____	Kč
☐ vklady na účtech	hodnota: ____	Kč
☐ cenné papíry	hodnota: ____	Kč

Stavební spoření:

Hodnotu stavebního spoření uveďte bez státního příspěvku, bez výnosů a s odečtením poplatku za dřívější ukončení.

☐ nemám		
☐ mám	hodnota: ____	Kč

Kapitálové životní pojištění:

☐ nemám		
☐ mám	hodnota: ____	Kč

F. Prohlášení žadatele

Veškeré údaje uvedené v tomto prohlášení jsou pravdivé. Jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z uvedení nepravdivých údajů vyplývaly.

Prohlašuji, že mé celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mi neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

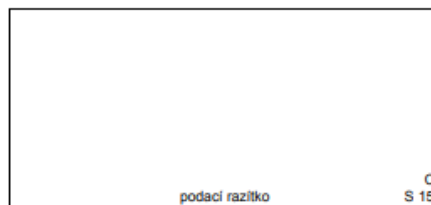
V	dne . . 20	Podpis:
---	------------	---------

13.3 Doklad o výši měsíčních příjmů

Příloha - HN

Tiskopis prosím vyplíťte čitelně

Doklad o výši měsíčních příjmů

Tento doklad slouží jako příloha k žádosti o dávky pomoci v hmotné nouzi. Doklad musí podat každá ze společně posuzovaných osob. Jeden doklad může sloužit současně jako příloha k několika žádostem.

Ve všech kolonkách formuláře uvádějte vždy úhrn veškerých příjmů vyplacených v příslušném měsíci, není-li stanoveno jinak.

A. Osoba, jejíž příjmy se dokládají:

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :
-----------	-----------------------	----------------------------------

B. Měsíce, za které dokládám příjmy³⁾:

Seznam měsíců: / 20 / 20 / 20

Místo pro úřední záznamy:

C. Příjmy ze závislé činnosti podle zákona o daních z příjmů včetně náhrady podle § 192 odst. 3 zákoníku práce (kód a1), a to po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, po odpočtu daně z příjmů, pojistného na důchodové spoření, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, příjmy získané z náhrady mzdy dočasné pracovní neschopnosti (karantény) podle § 192 odst. 2 zákoníku práce (kód ab) a obdobné příjmy ze zahraničí:

Daňový bonus se nezapočítává.

Měsíc	Od	Do	Rok	IČ, razítko a podpis	Kód	Příjem v ČR [Kč]	Příjem ze zahraničí	Měna
					a1			
					ab			
					a1			
					ab			
					a1			
					ab			

(Příjmy potvrzuje zaměstnavatel)

D. Příjmy ze samostatné činnosti:

Vypíšte v případě, že jste v některém z uváděných měsíců vykonával(a) samostatnou činnost.

Měsíc	Rok	Činnost ⁴⁾	Příjmy ⁵⁾

1) Uveďte všechna jména osoby.

2) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

3) Maximálně 3 měsíce.

4) Pokud jste v uvedeném měsíci vykonával(a) samostatnou činnost, která je podle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, považována za hlavní, do kolonky **Činnost** uveďte **H**, pokud je považována za vedlejší, uveďte **V**.

5) Do kolonky **Příjmy** zapíšte **ANO**, pokud jste měl(a) v uvedeném měsíci příjmy ze samostatné činnosti, jinak kolonku proškrtněte.

13.4 Informace o užívaném prostoru

Příloha - HN

Tiskopis prosím vyplívejte čitelně

podací razítko

C
S 15

Informace o užívaném bytu (obývaném prostoru)

A. Žadatel o dávku:

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :
-----------	-----------------------	----------------------------------

Veškeré informace uvedené na tomto dokladu jsou platné k:

. . 20

B. Obývaný prostor (právní titul k obývanému prostoru):

Zaškrtněte prosím jednu z následujících tří variant. V případě první nebo druhé varianty doplňte datum.

☐ právní titul k užívanému prostoru (např. smlouva, věcné břemeno) platný od:	. . 20
☐ bez právního titulu k užívanému prostoru od:	. . 20
☐ bez přistřeší	

C. Byt (obývaný prostor):

Adresa	Obec:	Část obce:
	Ulice:	Č. p. ³⁾ : Č. orient.: PSČ:
Zaškrtněte jednu z uvedených možností. Pokud zvolíte byt, uveďte, zda užíváte celý byt nebo pouze jeho část.		
Typ bydlení:	☐ byt	☐ pobytové sociální služby ⁴⁾
	☐ celý byt	☐ ubytovací zařízení (např. ubytovna)
	☐ část bytu	☐ jiný než obytný prostor
	☐ stavba pro rekreaci	
Podlahová plocha ⁵⁾ :	m ²	Vytápěná plocha: m ²
Specifikace bytu (obývaného prostoru) ⁷⁾ :		Číslo bytu ⁶⁾ :

D. Vztah k bytu (obývanému prostoru):

Zaškrtněte jednu z uvedených možností:

☐ nájemce ⁸⁾	☐ člen družstva, které je vlastníkem bytu	☐ vlastník	☐ manžel/manželka vlastníka	☐ jiný vztah
--	--	-----------------------------------	--	-------------------------------------

E. Nájemné a pravidelné úhrady za služby:

Výše měsíčního nájemného:	_____ Kč	Výše měsíčních nákladů na ostatní služby spojené bezprostředně s užíváním bytu ⁹⁾ :	_____ Kč
Skutečná výše nákladů ¹⁰⁾ :	_____ Kč		

- 1) Uveďte všechna jména osoby.
- 2) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uveďte v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).
- 3) Pokud je místo čísla popisného přiděleno číslo evidenční, uveďte před číslem písmeno E.
- 4) Typ bydlení **Pobytové sociální služby** zaškrtněte, jestliže jste ubytován(a) v domově pro seniory, domově pro osoby se zdravotním postižením, domově se zvláštním režimem, chráněném bydlení, domě na půli cesty, terapeutické komunitě, nebo v azylovém domě anebo užíváte sociální služby poskytované ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče podle zákona o sociálních službách.
- 5) Do kolonky **Podlahová plocha** uveďte plochu celého bytu (obývaného prostoru) a to i v případě že obýváte jen část bytu.
- 6) Kolonku **Číslo bytu** vyplňte v případě, že číslo bytu bylo přiděleno.
- 7) Do kolonky **Specifikace bytu (obývaného prostoru)** uveďte jeho podrobný popis – umístění bytu (obývaného prostoru) v objektu, podlaží, přístup/vchod, a další. U ubytovacích zařízení např. též název zařízení, číslo pokoje, atd.
- 8) Za nájemní formu bydlení nelze považovat situaci, kdy nájemcem bytu je manžel(ka) majitel(ky) bytu (obývaného prostoru), jestliže jeden z manželů uvedený jako nájemce má právo užívat byt (obývaný prostor) na základě práva odvozeného od vlastnického práva druhého manžela.
- 9) **Náklady za ostatní služby zahrnují** paušální platby za vodné a stočné (pokud není vodné a stočné hrazeno formou záloh), za úklid společných prostor v domě, za užívání výtahu, za osvětlení společných prostor v domě, za odvoz tuhého komunálního odpadu, za vybavení bytu společnou televizí a rozhlasovou anténou, popřípadě další prokazatelné a nezbytné služby související s bydlením. **Zálohy na ústřední (dálkové) vytápění, zálohy na vodné nebo vodné a stočné, se stejně jako zálohy na energie (elektřina a plyn) dokládají zvlášť příslušnými doklady.**
- 10) Do kolonky **Skutečná výše nákladů** uveďte celkové měsíční náklady (zahrnující nájem, energie a služby), které skutečně hradíte. Kolonku vyplňte pouze v případě, jestliže jste zaškrtnl(a) v části C kolonku část bytu anebo jste neuvedl(a) výši měsíčního nájemného nebo výši měsíčních úhrad za služby spojené bezprostředně s užíváním bytu (obývaného prostoru), protože tyto údaje neznáte z důvodu, že byt (obývaný prostor) užívají ještě další osoby, které nejsou společně posuzovány na žádosti o příspěvek na živobytí nebo na žádosti o doplatek na bydlení a tyto údaje vám tyto osoby nesdělily.

F. Energie používaná k vaření:

Zaškrtněte pouze jeden druh energie převážně využívané k vaření. Tuto část nevyplňujte, pokud užíváte jinou než vlastnickou nebo nájemní formu bydlení a náklady na vaření jsou zahrnuty v nájmu.

- elektřina
 zemní plyn
 jiná energie

název:

G. Energie používaná k vytápění:

Zaškrtněte alespoň jeden druh energie využívané k vytápění celého bytu (obývaného prostoru). Pokud zaškrtnete více druhů energie, uveďte procentuální odhad jejich využití. Tuto část nevyplňujte, pokud užíváte jinou než vlastnickou nebo nájemní formu bydlení a náklady na vytápění jsou zahrnuty v nájmu.

- elektřina a to z: %
 zemní plyn a to z: %
 dálkové teplo a to z: %
 jiná energie: název: a to z: %
název: a to z: %

H. Energie používaná k ohřevu teplé vody (TUV):

Zaškrtněte alespoň jeden druh energie využívané k TUV v celém bytě (obývaném prostoru). Pokud zaškrtnete více druhů energie, uveďte procentuální odhad jejich využití. Tuto část nevyplňujte, pokud užíváte jinou než vlastnickou nebo nájemní formu bydlení a náklady na TUV jsou zahrnuty v nájmu.

- elektřina a to z: %
 zemní plyn a to z: %
 dálkové teplo a to z: %
 jiná energie: název: a to z: %
název: a to z: %

I. Informace o energiích:

Vypište údaje týkající se elektřiny a všech dalších druhů energií, které jste předtím uvedli v částech F, G a H.

elektřina:	sazba:	<input type="text"/>	jistič:	<input type="text"/>
	distributor:	<input type="text"/>		
zemní plyn:	distributor:	<input type="text"/>		
jiná energie:	druh energie:	<input type="text"/>		
	jednotková cena:	<input type="text"/> Kč/jednotku (včetně DPH)	jednotka:	<input type="text"/>
	druh energie:	<input type="text"/>		
	jednotková cena:	<input type="text"/> Kč/jednotku (včetně DPH)	jednotka:	<input type="text"/>

J. Informace o zdroji vody a odvodu odpadní vody:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant.

Zdrojem vody je není veřejný vodovod.

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant.

Pro odvod odpadní vody je není použita veřejná kanalizace.

K. Prohlášení:

Veškeré údaje v tomto dokumentu jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivých údajů vyplývaly.

Formulář jsem přečkal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V	dne	. . 20	Podpis žadatele/zástupce:
---	-----	--------	---------------------------

K dokladu prosím doložte:

- doklad o tom, že byt (obývaný prostor) je užíván na základě smlouvy, rozhodnutí nebo jiného právního titulu
- doklad obsahující informaci o celkové podlahové ploše bytu (obývaného prostoru)
- doklad o výši a úhradě nájemného, popřípadě o výši obdobných nákladů spojených s vlastnickou, družstevní nebo „jinou“ formou bydlení
- doklad o výši pravidelných úhrad za služby bezprostředně spojené s užíváním bytu (obývaného prostoru) a rozpis těchto služeb
- doklad o výši úhrady za vodné a stočné

Formuláře žádostí, potvrzení a ostatních dokladů naleznete na internetové adrese <https://www.mpsv.cz/web/cz/formulare> nebo si je vyzvednete na pracovišti Úřadu práce ČR. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

13.5 Žádost o doplatek na bydlení

HN

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

VC S 15
podací razítko

Žádost o doplatek na bydlení

A. Žadatel:

Příjmení: Novák	Jméno ¹⁾ : Pavel	Rodné číslo v ČR ²⁾ : 905542/0000	
Rodné příjmení ³⁾ : Novák	Titul před: za:	Státní příslušnost: Česká	
Trvalý pobyt: Obec: Praha	Část obce: Praha 7		
Ulice: Dobrovského	Č. p. ⁴⁾ : 1275 Č. orient.: 25 PSČ: 170 00		
Skutečný pobyt ⁵⁾ : Obec: Praha	Část obce: Praha		
Ulice: Dobrovského	Č. p. ⁴⁾ : 1275 Č. orient.: 25 PSČ: 170 00		
Adresa pro doručování ⁶⁾ : Obec: Praha	Část obce: Praha 7		
Ulice: Dobrovského	Č. p. ⁴⁾ : 1275 Č. orient.: 25 PSČ: 170 00		
Zdrav. stav ⁸⁾ :	Stupeň invalidity ⁷⁾ :	Péče ⁹⁾ :	Dieta ⁹⁾ :
Zdravotní péče ¹⁰⁾ : . 20	Rodinný stav ¹¹⁾ : 1	Manžel(ka) ¹²⁾ :	Rodiče ¹³⁾ :
Bydliště v ČR ¹⁴⁾ : Ano	St. důchod ¹⁵⁾ :	Nezaopatřenost ¹⁶⁾ :	Vyživovací pov. ¹⁷⁾ :
Telefon: 728 004 112	E-mail: semnapis@mail.cz	ID datové schránky: dkkY95	

Do kolonek žádosti vyplnit údaje dle aktuální situace klienta

- 1) Uveďte všechna jména osoby.
- 2) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uveďte v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).
- 3) Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.
- 4) Pokud je místo čísla popisného přiděleno číslo evidenční, uveďte před číslem písmeno E.
- 5) Nevypíňujte, pokud je adresa shodná s trvalým pobytem.
- 6) Do kolonky **Zdrav. stav** zapíšte **ANO**, pokud je osoba těžce zdravotně postižená nebo dlouhodobě nemocná. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 7) Do kolonky **Stupeň invalidity** zapíšte stupeň invalidity, který byl osobě přiznán. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 8) Do kolonky **Péče** zapíšte z tabulky D pořadové číslo dítěte, kterému je osoba rodičem a o které celodenně, osobně a řádně pečuje a toto dítě nemůže být z vážných důvodů umístěno v jeslích, mateřské škole nebo v obdobném zařízení. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 9) Do kolonky **Dieta** zapíšte **ANO**, pokud osobě lékař doporučil dietní stravování. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 10) Do kolonky **Zdravotní péče** uveďte datum nástupu osoby do zdravotnického zařízení, ve kterém je osobě poskytována zdravotní péče.
- 11) Do kolonky **Rodinný stav** zapíšte jednu z uvedených možností ve formě: 1 – svobodný(á), 2 – ženatý/vdaná, 3 – vdovec/vdova, 4 – rozvedený(á), 5 – registrované partnerství.
- 12) Do kolonky **Manžel(ka)** uveďte pořadové číslo osoby z tabulky částí A nebo D, která je manželem(kou) osoby.
- 13) Do kolonky **Rodiče** uveďte pořadové čísla osob z tabulky částí A nebo D, které jsou rodiči (nebo osobami, kterým je dítě rozhodnutím příslušného orgánu svěřeno do péče) nezletilého nezaopatřeného osoby nebo rodiči osamělého rodiče nezletilého nezaopatřeného dítěte. Pokud ani jeden z těchto rodičů v části A nebo D není uveden, kolonku proškrtněte.
- 14) Do kolonky **Bydliště v ČR** zapíšte **ANO**, pokud osoba má na území České republiky bydliště, v opačném případě kolonku proškrtněte. Osoba má bydliště na území České republiky zejména pokud se zde dlouhodobě zdržuje, vykonává zde výdělečnou činnost, žije zde s rodinou, plní zde povinnou školní docházku nebo se zde soustavně připravuje na budoucí povolání, popřípadě existují jiné významné důvody, zájmy či aktivity, jejichž vzájemná souvislost dokládá sepeřít této osoby s Českou republikou.
- 15) Do kolonky **St. důchod** zapíšte **ANO**, pokud je osoba poživatelem starobního důchodu. V ostatních případech kolonku proškrtněte.
- 16) Do kolonky **Nezaopatřenost** zapíšte **ANO**, pokud osoba splňuje podmínky nezaopatřenosti dítěte. Pokud osoba není nezaopatřeným dítětem, kolonku proškrtněte.
- 17) Do kolonky **Vyživovací pov.** uveďte **ANO**, pokud máte stanovenou vyživovací povinnost vůči nezletilému dítěti anebo pokud máte vůči zletilému dítěti dluh na výživném, který vznikl v době nezletilosti dítěte. Pokud vyživovací povinnost vůči nezletilému dítěti stanovenou nemáte a nemáte ani vůči zletilému dítěti dluh na výživném, který vznikl v době nezletilosti dítěte, uveďte **NE**. Dítě se považuje za nezletilé i v měsíci, ve kterém nabýlo zletilosti.

B. Zástupce žadatele:

Vypíšte pouze v případě, že žádost podává zástupce žadatele (zákonný zástupce, jiná fyzická osoba, které byla nezletilá osoba rozhodnutím příslušného orgánu svěřena do péče, zmocněnec, opatrovník).

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :
Rodné příjmení ³⁾ :	Titul před:	za:
Státní příslušnost:		
Trvalý pobyt ¹⁸⁾ :	Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.: PSČ:
2. Skutečný pobyt ⁵⁾ :	Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.: PSČ:
Adresa pro doručování ⁶⁾ :	Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.: PSČ:
Telefon:	E-mail:	ID datové schránky:

C. Právník osoba zastupující žadatele:

Vypíšte v případě, že žádost podává právník osoba zastupující žadatele (obecní úřad, ústav).

Název zařízení:	iČ:
Adresa zařízení: Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : Č. orient.: PSČ:
Telefon:	E-mail: ID datové schránky:

Osoba pověřená jednat jménem právníké osoby:

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ¹⁹⁾ :
Funkce:	Pověření jednat od: . . 20 do: . . 20	Titul před: za:
Státní příslušnost:		
Adresa pro doručování ²⁰⁾ :	Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.: PSČ:

D. Ostatní společně posuzované osob²¹⁾:

Uvedte všechny osoby, které s žadatelem společně užívají byt (obývaný prostor) na adrese skutečného pobytu uvedené v části A. Manžela/manželku a nezletilé nezaopatřené děti žadatele a ostatních společně posuzovaných osob uveďte i tehdy, jestliže s oprávněnou osobou společně byt (obývaný prostor) neužívají.

Podpisem stvrzuje každá z uvedených osob správnost a úplnost uvedených údajů a dává výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právníké osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo jí vyplácí, výši příjmu těchto osob, údaje o přihlášení se k trvalému pobytu, v případě nezaopatřené dítěte skutečností prokazující nezaopatřenost a další údaje, a to v rozsahu potřebném pro rozhodování o nároku na dávku, její výši a výplatu a pro posuzování podle § 16 zákona č. 111/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Příjmení: Nováková	Jméno ¹⁾ : Jarmila	Rodné číslo v ČR ²⁾ : 955122/0001
Rodné příjmení ³⁾ : Kalivodová	Titul před: za:	Státní příslušnost: Česká
Trvalý pobyt ¹⁸⁾ :	Obec: Praha	Část obce: Praha 7
Ulice: Dobrovského	Č. p. ⁴⁾ : 1275	Č. orient.: 25 PSČ: 170 00
3. Skutečný pobyt ⁵⁾ :	Obec: Praha	Část obce: Praha 7
Ulice: Dobrovského	Č. p. ⁴⁾ : 1275	Č. orient.: 25 PSČ: 170 00
Nezaopatřenost ¹⁶⁾ :	St. důchod ¹⁵⁾ :	Rodinný stav ¹¹⁾ : 1
Zdrav. stav ⁶⁾ :	Stupeň invalidity ⁷⁾ :	Péče ⁸⁾ :
Zdravotní péče ¹⁰⁾ :	. . 20	Užívání a náklady ²²⁾ : Ano
Vyživovací pov. ¹⁷⁾ :	Prohlašuji, že mé celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mi neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.	
		Podpis: Nováková

18) Nevypíšte, pokud je adresa shodná s trvalým bytem žadatele.

19) Údaj je nepovinný. Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uveďte v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

20) Nevypíšte, pokud je adresa shodná s adresou zařízení.

21) § 2 a § 8 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

22) Do kolonky **Užívání a náklady** zapíšte **NE**, pokud osoba společně s žadatelem trvale nežije a neuhrazuje s ní společně náklady na své potřeby.

Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Rodné číslo v ČR ²⁾ :	
Rodné příjmení ³⁾ :		Titul před:		za:	
Státní příslušnost:					
Trvalý pobyt ¹⁸⁾ : Obec:		Část obce:			
Ulice:		Č. p. ⁴⁾ :		Č. orient.: PSČ:	
4.	Skutečný pobyt ⁵⁾ : Obec:		Část obce:		
	Ulice:		Č. p. ⁴⁾ :		Č. orient.: PSČ:
Nezaopatřenost ¹⁶⁾ :		St. důchod ¹⁵⁾ :		Rodinný stav ¹¹⁾ :	
Zdrav. stav ⁶⁾ :		Stupeň invalidity ⁷⁾ :		Péče ⁸⁾ :	
Zdravotní péče ¹⁰⁾ :		. . 20		Užívání a náklady ²²⁾ :	
Vyživovací pov. ¹⁷⁾ :		Prohlašuji, že mé celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mi neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.			Podpis:

Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Rodné číslo v ČR ²⁾ :	
Rodné příjmení ³⁾ :		Titul před:		za:	
Státní příslušnost:					
Trvalý pobyt ¹⁸⁾ : Obec:		Část obce:			
Ulice:		Č. p. ⁴⁾ :		Č. orient.: PSČ:	
5.	Skutečný pobyt ⁵⁾ : Obec:		Část obce:		
	Ulice:		Č. p. ⁴⁾ :		Č. orient.: PSČ:
Nezaopatřenost ¹⁶⁾ :		St. důchod ¹⁵⁾ :		Rodinný stav ¹¹⁾ :	
Zdrav. stav ⁶⁾ :		Stupeň invalidity ⁷⁾ :		Péče ⁸⁾ :	
Zdravotní péče ¹⁰⁾ :		. . 20		Užívání a náklady ²²⁾ :	
Vyživovací pov. ¹⁷⁾ :		Prohlašuji, že mé celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mi neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.			Podpis:

Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Rodné číslo v ČR ²⁾ :	
Rodné příjmení ³⁾ :		Titul před:		za:	
Státní příslušnost:					
Trvalý pobyt ¹⁸⁾ : Obec:		Část obce:			
Ulice:		Č. p. ⁴⁾ :		Č. orient.: PSČ:	
6.	Skutečný pobyt ⁵⁾ : Obec:		Část obce:		
	Ulice:		Č. p. ⁴⁾ :		Č. orient.: PSČ:
Nezaopatřenost ¹⁶⁾ :		St. důchod ¹⁵⁾ :		Rodinný stav ¹¹⁾ :	
Zdrav. stav ⁶⁾ :		Stupeň invalidity ⁷⁾ :		Péče ⁸⁾ :	
Zdravotní péče ¹⁰⁾ :		. . 20		Užívání a náklady ²²⁾ :	
Vyživovací pov. ¹⁷⁾ :		Prohlašuji, že mé celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mi neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.			Podpis:

E. Počet dalších osob užívajících byt (obývaný prostor)²³⁾:

0

²³⁾ Uveďte počet dalších osob, které užívají byt (obývaný prostor) a které nejsou společně posuzovanými osobami, a proto nebyly uvedeny v odstavci D.

F. Způsob výplaty dávky:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících čtyř variant a do příslušné tabulky uveďte doplňující informace.

 na platební účet u peněžního ústavu v ČR vedeném v CZK:

Číslo účtu: 111 111 111	Kód banky: 111	Specifický symbol ²⁴⁾ :
Vlastník bankovního účtu:	Příjmení: Novák	Jméno ¹⁾ : Pavel

 poštovním poukazem na adresu trvalého pobytu v ČR poštovním poukazem na jinou adresu v ČR:

Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : Č. orient.: PSČ:

 v hotovosti**G. Prohlášení žadatele:**

Prohlašuji, že jsou v této žádosti uvedeny všechny společně posuzované osoby.

Prohlašuji, že mé celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mi neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.

Veškeré údaje v této žádosti jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivých údajů vyplyvaly.

Podpisem rovněž dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, výši příjmu, údaje o přihlášení se k trvalému pobytu, v případě nezaopatřeného dítěte skutečnosti prokazující nezaopatřenost a další údaje, a to v rozsahu potřebném pro rozhodování o nároku na dávku, její výši a výplatu a pro posuzování podle § 16 zákona č. 111/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje, do 8 dnů změny ve skutečnostech, které jsou rozhodné pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu (např. pro žadatele nebo kteroukoli z ostatních společně posuzovaných osob doklad o uznání osoby za dočasně práce neschopnou, pokud bude takto osoba uznána, doklad o pobírání dávek nemocenského pojištění z důvodu těhotenství nebo mateřství, pokud tyto dávky bude osoba pobírat, ohlásit nástup výkonu trestu odnětí svobody, vzetí do vazby, pobyt v domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory nebo domově se zvláštním režimem, nebo v chráněném bydlení nebo pobyt ve zdravotnickém zařízení zdravotní péče, aj.).

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

v Praze	dne 12.03. 2020	Podpis žadatele/zástupce: Novák
---------	-----------------	---------------------------------

K žádosti prosím doložte:

- pro všechny uvedené osoby (mimo osoby v části D) průkaz totožnosti, u dětí do 15 let rodný list
- pokud v průkazu totožnosti není uvedeno rodné příjmení, doložte rodný list
- **Informace o užívání bytu (obývaném prostoru)**
- pro nezaopatřené děti po skončení povinné školní docházky a vždy od školního roku začínajícího v kalendářním roce, v němž dítě dovršilo 15 let:
 - **Potvrzení o studiu nebo**
 - **Potvrzení o zdravotním stavu vydávaném úřadem práce** nebo dokládající neschopnost vykonávat soustavnou výdělečnou činnost z důvodů dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebo
 - **Potvrzení o zdravotním stavu vydávaném ošetřujícím lékařem** dokládající neschopnost soustavně se připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz
- pro každou osobu **Prohlášení o celkových sociálních a majetkových poměrech**
- pro každou osobu **Doklad o výši měsíčních příjmů** za tři kalendářní měsíce předcházející kalendářnímu měsíci, ve kterém podáváte žádost o přiznání dávky
- pro každou osobu, která vyplnila ANO v kolonce **St. důchod**, doklad o přiznání starobního důchodu
- pro každou osobu, která vyplnila ANO v kolonce **Zdrav. stav** z důvodu těžkého zdravotního postižení, průkaz mimořádných výhod ZTP/P
- pro každou osobu, která je dlouhodobě nemocná, **Potvrzení o zdravotním stavu vydávaném ošetřujícím lékařem** dokládající dlouhodobou nemoc, pokud není dlouhodobá nemoc doložena doklady o uznání osoby za dočasně práce neschopnou
- pro každou osobu, která vyplnila kolonku **Stupeň invalidity**, doklad o přiznání stupně invalidity
- pro každou osobu, která vyplnila ANO v kolonce **Dieta**, **Potvrzení o nutnosti dietního stravování**
- pro každou osobu výpisy z bankovních účtů
- pro každou osobu, která vyplnila ANO v kolonce **Vyživovací povinnost**, **Prohlášení o stanovené vyživovací povinnosti a jejím plnění** platné k poslednímu dni měsíce, předcházejícímu měsíci podání žádosti
- pro každou osobu, která je uznána za dočasně práce neschopnou, doklad o uznání osoby dočasně práce neschopnou
- pro každou osobu, která pobírá dávky nemocenského pojištění z důvodu těhotenství nebo mateřské, doklad o pobírání těchto dávek
- pro každé nezaopatřené dítě, kterému je výživné stanoveno soudem, rozhodnutí soudu o stanovení výživného

Údaje, pro které na formuláři nedostačuje vyhrazené místo, uveďte na volném listě a přiložte k tiskopisu.

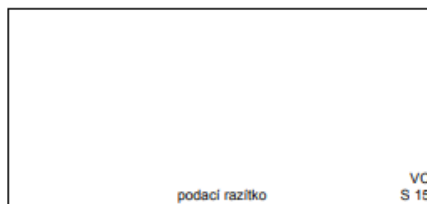
Formuláře žádosti, potvrzení a ostatních dokladů naleznete na internetové adrese <https://www.mpsv.cz/web/cz/formulare> nebo si je vyzvednete na pracovišti Úřadu práce ČR. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.24) Kolonku **Specifický symbol** vyplňte pouze v případě Československé obchodní banky pro účty s číslem 6699.

13.6 Žádost o mimořádnou okamžitou pomoc

HN

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

VC
S 15

Žádost o mimořádnou okamžitou pomoc

A. Žadatel:

Příjmení: Novák	Jméno ¹⁾ : Pavel	Rodné číslo v ČR ²⁾ : 905542/0000
Rodné příjmení ³⁾ : Novák	Titul před: za:	Státní příslušnost: Česká
Trvalý pobyt: Obec: Praha	Část obce: Praha 7	
Ulice: Dobrovského	Č. p. ⁴⁾ : 1275	Č. orient.: 25 PSČ: 170 00
1. Skutečný pobyt ⁵⁾ : Obec: Praha	Část obce: Praha 7	
Ulice: Dobrovského	Č. p. ⁴⁾ : 1275	Č. orient.: 25 PSČ: 170 00
Adresa pro doručování ⁶⁾ : Obec: Praha	Část obce: Praha 7	
Ulice: Dobrovského	Č. p. ⁴⁾ : 1275	Č. orient.: 25 PSČ: 170 00
Rodinný stav ⁹⁾ : 1	Manžel(ka) ⁷⁾ :	Rodiče ⁸⁾ :
Bydliště v ČR ⁹⁾ : Ano	St. důchod ¹⁰⁾ :	Nezaopatřenost ¹¹⁾ :
Telefon: 728 004 112	E-mail: semnapis@mail.cz	ID datové schránky: dkkY95

B. Typ mimořádné okamžité pomoci:

Zaškrtněte prosím pouze jednu z následujících šesti variant. Pokud chcete požádat o další typ mimořádné okamžité pomoci, vyplňte nový formulář.

☐ Újma na zdraví
☒ Vážná mimořádná událost
☐ Nezbytný jednorázový výdaj
☐ Nezbytné nebo odůvodněné náklady (vzdělání)
☐ Nezbytné nebo odůvodněné náklady (předměty dlouhodobé potřeby)
☐ Ohrožení osoby sociálním vyloučením

1) Uveďte všechna jména osoby.

2) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uveďte v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

3) Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.

4) Pokud je místo čísla popisného přiděleno číslo evidenční, uveďte před číslem písmeno E.

5) Nevypíňujte, pokud je adresa shodná s trvalým pobytem

6) Do kolonky **Rodinný stav** zapíšte jednu z uvedených možností ve formě: 1 – svobodný(á), 2 – ženatý/vdaná, 3 – vdovec/vdova, 4 – rozvedený(á), 5 - registrované partnerství. Povinné u MOP typu: - Vážná mimořádná událost - Újma na zdraví - Nezbytné nebo odůvodněné náklady

7) Do kolonky **Manžel(ka)** uveďte pořadové číslo osoby z tabulky části A nebo F, která je manželem(kou) osoby.

8) Do kolonky **Rodiče** uveďte pořadová čísla osob z tabulky části A nebo F, které jsou rodiči (nebo osobami, kterým je dítě rozhodnutím příslušného orgánu svěřeno do péče) nezletilé nezaopatřené osoby nebo rodiči osamělého rodiče nezletilého nezaopatřené dítěte. Pokud ani jeden z těchto rodičů v části A nebo F není uveden, kolonku proškrtněte.

9) Do kolonky **Bydliště v ČR** zapíšte **ANO**, pokud osoba má na území České republiky bydliště, v opačném případě kolonku proškrtněte. Osoba má bydliště na území České republiky zejména pokud se zde dlouhodobě zdržuje, vykonává zde výdělečnou činnost, žije zde s rodinou, plní zde povinnou školní docházku nebo se zde soustavně připravuje na budoucí povolání, popřípadě existují jiné významné důvody, zájmy či aktivity, jejichž vzájemná souvislost dokládá sepestí této osoby s Českou republikou.

10) Do kolonky **St. důchod** zapíšte **ANO**, pokud je osoba poživitelem starobního důchodu. V ostatních případech kolonku proškrtněte.

11) Do kolonky **Nezaopatřenost** zapíšte **ANO**, pokud osoba splňuje podmínky nezaopatřenosti dítěte. Pokud osoba není nezaopatřeným dítětem, kolonku proškrtněte.

C. Popis životní situace a účelu použití mimořádné okamžité pomoci:

Nutno uvést podrobně účel na který je dávka požadována

D. Předpokládaná výše mimořádné okamžité pomoci:

5000 Kč

E. Výběr životní situace:

Vypíšte pouze v případě, že jste v tabulce v části B zvolili ohrožení osoby sociálním vyloučením (šestá volba).

☐	Jsem po propuštění z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody
☐	Jsem po propuštění ze školského zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti, respektive v 19 letech
☐	Jsem po propuštění po ukončení léčby chorobných závislostí ze zdravotnického zařízení, psychiatrické léčebny nebo léčebného zařízení pro chorobné závislosti
☐	Nejsou uspokojivě naplněny mé životně důležité potřeby vzhledem k tomu, že jsem osobou bez přístřeší
☐	Moje práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby
☐	Jiná životní situace:
<input type="text"/>	
Datum propuštění:	. . 20
Prostředky ¹²⁾ :	Kč

F. Ostatní společně posuzované osoby:

Vypíšte pouze v případě, že jste v tabulce v části B zvolili vážnou mimořádnou událost (druhá volba) nebo nezbytné nebo odůvodněné náklady (čtvrtá nebo pátá volba).

Uvedte všechny osoby, které s žadatelem společně užívají byt (obývaný prostor). Manžela/manželku a nezletilé nezaopatřené děti žadatele a ostatních společně posuzovaných osob uveďte i tehdy, jestliže s oprávněnou osobou společně byt (obývaný prostor) neužívají.

Podpisem stvrzuje každá z uvedených osob správnost a úplnost uvedených údajů a dává výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, výši příjmu těchto osob, údaje o přihlášení se k trvalému pobytu, v případě nezaopatřeného dítěte skutečnosti prokazující nezaopatřenost a další údaje, a to v rozsahu potřebném pro rozhodování o nároku na dávku, její výši a výplatu a pro posuzování podle § 16 zákona č. 111/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Příjmení: Nováková	Jméno ¹⁾ : Jarmila	Rodné číslo v ČR ²⁾ : 955122/0001
Rodné příjmení ³⁾ : Kalivodová	Titul před: za:	Státní příslušnost: Česká
2. Skutečný pobyt ¹³⁾ :	Obec: Praha	Část obce: Praha 7
	Ulice: Dobrovského	Č. p. ⁴⁾ : 1275 Č. orient.: 25. PSČ: 170 00
Prohlašuji, že mé celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mi neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.		
Rodinný stav ⁶⁾ : 1	Manžel(ka) ⁷⁾ :	Podpis: Nováková

- 12) Uvedte výši prostředků v Kč, které jste obdržel(a) při propuštění z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody nebo ze školského zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Povinné, pokud žadatel vybral jednu z následujících životních situací:
- Jsem po propuštění z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody
 - Jsem po propuštění ze školského zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti, respektive v 19 letech
 - Ohrožení osoby sociálním vyloučením

- 13) Nevyplňujte, pokud je adresa shodná s trvalým pobytem žadatele.

3.	Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :				
	Rodné příjmení ³⁾ :	Titul před:	za:	Státní příslušnost:			
	Skutečný pobyt ¹³⁾ :	Obec:	Část obce:	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.:	PSČ:
	Prohlašuji, že mé celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mi neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.						
Rodinný stav ⁶⁾ :		Manžel(ka) ⁷⁾ :		Podpis:			
4.	Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :				
	Rodné příjmení ³⁾ :	Titul před:	za:	Státní příslušnost:			
	Skutečný pobyt ¹³⁾ :	Obec:	Část obce:	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.:	PSČ:
	Prohlašuji, že mé celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mi neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.						
Rodinný stav ⁶⁾ :		Manžel(ka) ⁷⁾ :		Podpis:			
5.	Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :				
	Rodné příjmení ³⁾ :	Titul před:	za:	Státní příslušnost:			
	Skutečný pobyt ¹³⁾ :	Obec:	Část obce:	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.:	PSČ:
	Prohlašuji, že mé celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mi neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.						
Rodinný stav ⁶⁾ :		Manžel(ka) ⁷⁾ :		Podpis:			
6.	Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :				
	Rodné příjmení ³⁾ :	Titul před:	za:	Státní příslušnost:			
	Skutečný pobyt ¹³⁾ :	Obec:	Část obce:	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.:	PSČ:
	Prohlašuji, že mé celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mi neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.						
Rodinný stav ⁶⁾ :		Manžel(ka) ⁷⁾ :		Podpis:			

G. Adresy trvalého pobytu společně posuzovaných osob, které jsou odlišné od adresy trvalého pobytu žadatele:

Číslo osoby uvedené v tabulce části F:						
Trvalý pobyt:	Obec:	Část obce:	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.:	PSČ:
Číslo osoby uvedené v tabulce části F:						
Trvalý pobyt:	Obec:	Část obce:	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.:	PSČ:
Číslo osoby uvedené v tabulce části F:						
Trvalý pobyt:	Obec:	Část obce:	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.:	PSČ:

H. Právnícká osoba zastupující žadatele:

Vypíšte v případě, že žádost podává zařízení zastupující žadatele (obecní úřad, ústav).

Název zařízení:	IČ:
Adresa zařízení: Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : Č. orient.: PSČ:
Telefon:	E-mail: ID datové schránky:

Osoba pověřená jednat jménem právnické osoby:

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ¹⁴⁾ :
Funkce:	Pověření jednat od: . . 20 do: . . 20	Titul před: za:
Adresa pro doručování ¹⁵⁾ : Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : Č. orient.: PSČ:	

I. Způsob výplaty dávky:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících čtyř variant a do příslušné tabulky uveďte doplňující informace.

 na platební účet u peněžního ústavu v ČR vedeném v CZK:

Číslo účtu: 111 111 111	Kód banky: 111	Specifický symbol ¹⁶⁾ :
Vlastník bankovního účtu: Příjmení: Nováková	Jméno ¹⁾ :	Jarmila

 poštovním poukazem na adresu trvalého pobytu v ČR poštovním poukazem na jinou adresu v ČR:

Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : Č. orient.: PSČ:

 v hotovosti**J. Prohlášení žadatele:**

Prohlašuji, že jsou v této žádosti uvedeny všechny společně posuzované osoby.

Prohlašuji, že mé celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mi neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.

Veškeré údaje v této žádosti jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivých údajů vyplývaly.

Podpisem rovněž dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, výši příjmu, údaje o přihlášení se k trvalému pobytu, v případě nezaopatřeného dítěte skutečnosti prokazující nezaopatřenost a další údaje, a to v rozsahu potřebném pro rozhodování o nároku na dávku, její výši a výplatu a pro posuzování podle § 16 zákona č. 111/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje, do 8 dnů změny ve skutečnostech, které jsou rozhodné pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu (např. pro žadatele nebo kteroukoli z ostatních společně posuzovaných osob doklad o uznání osoby za dočasně práce neschopnou, pokud bude takto osoba uznána, doklad o pobírání dávek nemocenského pojištění z důvodu těhotenství nebo mateřství, pokud tyto dávky bude osoba pobírat, ohlásit nástup výkonu trestu odnětí svobody, vzeti do vazby, pobyt v domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory nebo domově se zvláštním režimem, nebo v chráněném bydlení nebo pobyt ve zdravotnickém zařízení ústavní péče, psychiatrické léčebně nebo léčebně pro dlouhodobě nemocné, aj.).

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V	Praze	dne 12.03.2020	Podpis žadatele: <i>Novák</i>
---	-------	----------------	-------------------------------

K Žádosti prosím doložte:

- pro všechny uvedené osoby **průkaz totožnosti**, u dětí do 15 let rodný list
- pro nezaopatřené děti po skončení povinné školní docházky a vždy od školního roku začínajícího v kalendářním roce, v němž dítě dovršilo 15 let:
 - **Potvrzení o studiu** nebo
 - **Potvrzení o zdravotním stavu vydávaném úřadem práce** nebo dokládající neschopnost vykonávat soustavou výdělečnou činnost z důvodů dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebo
 - **Potvrzení o zdravotním stavu vydávaném ošetřujícím lékařem** dokládající neschopnost soustavně se připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz
- pro každou osobu, která vyplnila ANO v kolonce **St. důchod**, doklad o přiznání starobního důchodu

Údaje, pro které na formuláři nedostačuje vyhrazené místo, uveďte na volném listě a přiložte k tiskopisu.

Formuláře Žádosti, potvrzení a ostatních dokladů naleznete na internetové adrese <https://www.mpsv.cz/web/cz/formulare> nebo si je vyzvednete na pracovišti Úřadu práce ČR. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.14) Údaj je nepovinný. Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

15) Nevyplňujte, pokud je adresa shodná s adresou zařízení.

16) Kolonku **Specifický symbol** vyplňte pouze v případě Československé obchodní banky pro účty s číslem 6699.